2e Concernbericht 2021
Gemeente Bergen op Zoom

Versie 5 oktober 2021

Bijlage bij raadsvoorstel RVB21-0073

Inhoudsopgave

- **Inhoudsopgave** **2**
- **1 Inleiding** **3**
- **2 Programma's** **4**
  - 2.1 Programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid 5
  - 2.2 Programma 2 Samen leven, samen doen 9
  - 2.3 Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs 15
  - 2.4 Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein) 23
  - 2.5 Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening 29
  - 2.6 Programma 6 Duurzaamheid 35
- **3 Moederkredieten** **37**
- **4 Recapitulatie** **41**
- **Coronabijlage** **43**

1 Inleiding

In de financiële verordening van de gemeente Bergen op Zoom is bepaald dat het college van burgemeester en wethouders tweemaal per jaar rapporteert over de uitvoering van de met de gemeenteraad afgesproken doelstellingen. Het 2e Concernbericht 2021 is het tweede moment voor 2021. In het 2e Concernbericht 2021 wordt het verwachte resultaat over 2021 bijgesteld. De financiële afwijkingen zijn opgenomen in het 2e Concernbericht 2021.

Gedurende 2021 is het Focusakkoord (FA) verder uitgewerkt. Gelijktijdig met het 1e Concernbericht 2021 is de tweede uitwerking van het FA opgeleverd. De derde uitwerking van het FA (als bijlage van de Begroting 2022-2025) wordt tegelijk met het 2e Concernbericht 2021 aangeboden. Vandaar dat een aantal keer wordt verwezen naar de derde uitwerking FA in dit Concernbericht.

Uitwerking

Het 2e Concernbericht 2021 geeft de financiële bijstellingen aan per programma. Daarnaast wordt ook een toelichting gegeven op de activiteiten om de beleidsdoelstellingen te realiseren, als de uitvoering afwijkt van de Begroting 2021. Er is een recapitulatie opgenomen van de financiële wijzigingen (Hoofdstuk 4).

De informatie vanuit de meicirculaire is verwerkt in deze rapportage. De septembercirculaire volgt later dan het Concernbericht. Eventuele wijzigingen zijn dus nog niet opgenomen. Deze zullen in een apart raadsvoorstel worden aangeleverd en toegelicht. In datzelfde raadsvoorstel zullen ook de effecten van de bijgestelde gebundelde uitkering (BUIG) worden meegenomen.

Daarnaast is in dit Concernbericht een hoofdstuk over de investeringen opgenomen (Hoofdstuk 3). Er wordt gerapporteerd over de voortgang van de uitvoering van het Uitvoeringsplan 2021-2024. In deze rapportage zijn kredieten opgenomen voor formalisatie van de beschikbaar te stellen budgetten.

Ook is de impact van de coronacrisis op de begroting aangegeven per programma en in zijn totaliteit in de coronabijlage. Daarbij zijn de ontvangen compensaties voor de gevolgen van de coronacrisis opgenomen. Zoals beschreven in het 1e Concernbericht, wordt in het 2e Concernbericht het (financiële) effect van de coronacrisis op onze begroting opgemaakt. Het uitgangspunt is dat de compensatiemiddelen toereikend moeten zijn voor de kosten. In de coronabijlage is ook een prognose opgenomen van de verwachte saldi eind 2021.

De aangegane verplichtingen voor 2021 voor de business case cultuur zijn opgenomen in dit 2e Concernbericht. Daarnaast zal er een wachtgeldverplichting ontstaan vanwege het vertrek van wethouder Van der Velden. De omvang hiervan is nog niet bekend. Vandaar dat deze post bij de jaarrekening 2021 zal worden opgenomen.

Samenvattend financieel beeld

Per saldo heeft het 2e Concernbericht 2021 een voordelig effect op het saldo van de begroting van € 2.461.000. Dit wordt veroorzaakt door meerdere mutaties die in onderstaande hoofdstukken zullen worden toegelicht. De mutaties kunnen in vier categorieën worden ingedeeld:

Mutatiecategorie	Omvang
Gewijzigde Rijksbijdrage n.a.v. de meicirculaire	€ 824.000
Algemene mutaties	€ 556.000
Coronacompensatie 2020*	€ 1.881.000
Coronacompensatie 2021	€ -800.000
Totaalsaldo 2e Concernbericht 2021	**€ 2.461.000**

Coronacompensatie 2020*: Dit betreffen compensaties voor coronagevolgen in het jaar 2020. Sommige effecten worden pas in 2021 duidelijk en/of compensaties worden berekend nadat de realisatie van 2020 definitief is. Hierdoor lopen effecten van 2020 nog door in het jaar 2021.

De Begroting 2021 kent voor de verwerking van het 2e Concernbericht een negatief saldo van € 4.660.000. Bij de jaarrekening wordt het negatieve saldo onttrokken aan de algemene reserve. Na dit 2e Concernbericht hoeft er € 2.461.000 minder aan de algemene reserve te worden onttrokken. Al met al komt het saldo van de begroting 2021 na dit 2e Concernbericht uit op € -2.199.000.

Begroting 2021	€ -10.721.000
Structurele effect 2e Concernbericht 2020	€ -205.000
1e Concernbericht 2021	€ 1.001.000
1e begrotingswijziging, uitwerking Focusakkoord (effect 2021)	€ 5.526.000
2e uitwerking Focusakkoord (effect 2021)	€ -101.000
Ontwikkel- en frictiekostenbudget	€ -160.000
2e Concernbericht 2021 (incl. 3e uitwerking Focusakkoord)	€ 2.461.000
Cumulatief saldo 2021	**€ -2.199.000**

Per programma zijn de financiële effecten opgenomen. De wijzigingen groter dan € 50.000 worden toegelicht, de overige (kleinere) mutaties en budgettair neutrale mutaties zijn kort benoemd. De coronamutaties zijn geclusterd en per mutatie is aangegeven op welk jaar de wijziging betrekking heeft. Structurele effecten uit dit 2e Concernbericht zijn verwerkt in de Programmabegroting 2022-2025. Kanttekening bij de structurele effecten is dat de omvang van het effect de komende jaren kan afwijken van de omvang zoals die in 2021 is. Alle bedragen in dit 2e Concernbericht worden afgerond op duizendtallen.

2 Programma's

Hieronder volgt het overzicht per programma. In dit overzicht worden de afwijkingen van gestelde doelstellingen toegelicht. Daarnaast worden de financiële afwijkingen opgenomen met o.a. de financiële effecten van de coronacrisis.

2.1 Programma 1 Besturen, Samenwerken en Veiligheid

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
Bestuur en samenwerking	
1. Heldere koers en strategie. In 2021 zullen er, evenals in de voorgaande jaren, opnieuw strategische sessies in ons college worden gehouden. Daarbij kijken we enerzijds naar de doelbereiking van het Focusakkoord en anderzijds ook naar nieuwe trends en ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen en die van invloed zijn op de door u gestelde doelen in het Focusakkoord en die mogelijk bijstelling of bijsturing noodzakelijk maken. De Toekomstvisie 2025 wordt in 2021 herijkt zodat er gerichte keuzes worden gemaakt voor de toekomst. De bijgestelde Toekomstvisie zal mogelijk tot andere inzichten en keuzes leiden en tot bijstelling van de beleidsdoelen en bijbehorende financiële middelen. De coronacrisis heeft eens en temeer duidelijk gemaakt dat scenariodenken een goed hulpmiddel is om voorbereid te zijn op mogelijke toekomsten. Scenario's zijn geen voorspellingen, maar voorstellingen van mogelijke toekomsten. In 2021 zijn we voornemens hierover met de samenleving, raad, college en ambtelijke organisatie in gesprek te gaan. Voor wat betreft Veerkrachtig Bestuur wordt in 2020 de voortgang gemonitord en, op basis van politieke ambities, tot een aangepaste agenda voor 2020/2021 worden gekomen.	In het eerste kwartaal van 2021 is een profiel van Bergen op Zoom met handelingsperspectieven en infographic als een nieuwe vorm van toekomstvisie aan de gemeenteraad voorgelegd. Deze handelingsperspectieven beogen voldoende houvast te bieden om beleidsmatige en financiële keuzes voor de nabije en verre toekomst te maken. In april 2021 vond 'De Zaterdag Van De Toekomst' plaats waar gemeenteraad, college, ambtelijke organisatie en genodigden inhoudelijk met elkaar in gesprek zijn gegaan over de thema's van de concept Toekomstvisie 2035. De besluitvorming van de Toekomstvisie 2035 door de gemeenteraad heeft (nog) niet plaatsgevonden. De dialoog over scenario's heeft nog niet plaatsgevonden, omdat de strategisch ambtelijke capaciteit volledig is ingezet voor de Toekomstvisie 2035 en de ontwikkelingen West-Brabant West, 4e stedelijke regio in de provincie Noord-Brabant. De GGD heeft een aantal scenario's opgesteld t.a.v. beheersing pandemie. Deze zijn met raadsleden en in de organisatie gedeeld. In september 2021 is er nog een bijeenkomst betreffende Bergse gezondheidscijfers en verwachtingen. De Uitvoeringsagenda samenwerking Brabantse Wal is medio 2021 geactualiseerd. In deze agenda is focus aangebracht in de onderwerpen die specifiek de aandacht vragen van de samenwerking in de Brabantse Wal. Dit is mede gedaan door de samenwerking in de Brabantse Wal beter te positioneren in de context van andere samenwerkingen. Bij ieder onderwerp is gezocht naar het juiste schaalniveau zodat de inbreng als Brabantse Wal zo effectief mogelijk kan zijn. Eind 2021 zullen de gemeenteraden van de Brabantse Wal worden geïnformeerd over deze herziene agenda. Daarbij zal ook de voortgang c.q. realisatie van de voorgaande agenda worden toegelicht.

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
2. Sterk profiel en positie binnen vitale samenwerkingsverbanden. Door voort te bouwen op wat hiervoor de afgelopen jaren is ontwikkeld, is Bergen op Zoom in 2021 in de positie om op basis van een herijkte Toekomstvisie 2025 nog scherper profiel te kiezen richting en binnen samenwerkingsverbanden. We kijken daarbij nadrukkelijk naar welk rendement (effectiviteit) het daartoe oplevert. Door dit profiel uit te dragen (in woord en daad) zijn niet alleen wijzelf beter in staat om de afweging te maken in hoeverre (regionale) dossiers en samenwerkingsverbanden voor ons van belang zijn, maar weten samenwerkingspartners ook wat ze aan ons hebben en waarop we samen op kunnen trekken. Met ons profiel en de uitkomsten van de doelmatigheidstoets in de hand houden wij daarom onze samenwerkingsverbanden scherp tegen het licht, en leggen op basis hiervan keuzes aan u voor over onze inzet binnen deze verbanden. Vanuit de kracht van de herhaling blijven we daarbij in 2021 inzetten op effectieve communicatie in deze.	Na het zomerreces wordt met de raad afgestemd of en hoe men verder wil met de Toekomstvisie 2035. Zonder een herijkte toekomstvisie kan geen scherper en sterker profiel gekozen worden. Bij het tegen het licht houden van de samenwerkingsverbanden op het gebied van effectiviteit en doelmatigheid zijn verbeterpunten naar voren gekomen. Deze bieden kansen om bijvoorbeeld de governance of interne control hiervan te verbeteren, maar leiden vooralsnog niet tot de conclusie dat de inzet binnen deze verbanden moet worden gestaakt. Voor eind 2021 wordt met de raad de doorlopen aanpak van deze “quick scan” besproken, en de resultaten gedeeld. Mochten hieruit toch keuzes voortkomen, dan worden deze in het nieuwe jaar voorgelegd.
Veiligheid	
4. Hoofddoel: weerbaar bestuur. Als één overheid treden we samen met alle partners op tegen (georganiseerde) criminaliteit met een weerbaar bestuur. In 2021 gaan we uitvoering geven aan het projectplan Radix. We hebben het communicatieplan Radix opgesteld en herijken het Bibob-beleid. We brengen de werkprocessen van het bestuur in beeld en optimaliseren deze. We hechten belang aan een weerbare jeugd. In samenwerking met scholen en partners geven we hiertoe uitvoering aan de werkwijze Safe and Sound – Jeugd en Veiligheid. Ook voor medewerkers zetten we een intern trainingstraject ‘weerbaarheid en integriteit’ op. In 2021 optimaliseren we de inzet van wijkverbinders en voeren we een wijkanalyse uit, waarbij de uitkomst als input dient voor de verdere uitvoering van Radix. Lokaal zetten we een ‘Bergs Interventie Team’ (BIT) op. We houden onze Informatiepositie actueel en bouwen deze verder uit voor een effectieve aanpak van georganiseerde criminaliteit. Dit bewerkstelligen we door informatie- en trend gestuurd (zoveel als mogelijk voorspellend) te werken. Dit doen we door gebruik te maken van systemen, zoals I-Base. Maar vooral ook door informatie bij elkaar te leggen, zodat casussen integraal op- en aangepakt worden. Dit wel binnen de kaders die wettelijk mogelijk zijn dan wel in convenanten zijn vastgelegd. Het LIP is het platform waar de informatie samenkomt. We ontwikkelen het LIP door, inclusief de lijn met het DIP en de DSP. Bij de realisatie van dit doel is ook de samenwerking met de partners van groot belang. Zoals Taskforce-RIEC, Politie, OM en het Zorg- en Veiligheidshuis. We investeren intensief op deze samenwerking, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Begin 2020 hebben er minder drugsdumpingen plaatsgevonden. Er is voor 2020 minimaal ingezet op het plan van aanpak Drugsdumpingen omdat er door Corona andere taken bij zijn gekomen. In 2021 wordt het plan van aanpak Drugsdumpingen herijkt in samenwerking met het basisteam en externe partners. In 2021 vindt een doorontwikkeling van de preventie van zorgfraude door realisatie van kwaliteitsslag in het WMO-proces (o.a. PGB vaardigheidstest, actieve cliëntopvolging) plaats. Tevens wordt het opsporen en handhaven van zorgfraude door structurele inzet	De burgemeester heeft diverse keren bestuursrechtelijk opgetreden in de vorm van last onder dwangsom. De geplande bestuurlijke bijeenkomst in samenwerking met de taskforce RIEC is i.v.m. COVID-19 uitgesteld. Wel heeft er een Dialoogavond over dit onderwerp plaatsgevonden. Het Bergs Interventie Team (BIT) wordt dit najaar geëvalueerd om de frequentie en de meerwaarde te bepalen. Dan wordt ook bepaald of we het BIT behouden of dat we de vorm aanpassen. De afname van het aantal drugsdumpingen heeft zich in 2021 doorgezet. Gelijktijdig zijn de extra taken mbt Covid-19 niet afgenomen. Derhalve vindt de herijking van het plan van aanpak Drugsdumpingen in het 2e kwartaal van 2022 plaats. Overigens is de bestuursrechtelijke handhaving tegen drugsdumpingen, -teelt en –bezit onverwijld gecontinueerd..

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
toezichthouder Wmo als onderdeel van team Hoogwaardig handhaven (o.a. uitvoeren rechtmatigheidsonderzoeken) doorontwikkeld. Daarnaast wordt het meldpunt zorgfraude voor (anoniem) melden van onrechtmatigheden in het kader van de Wmo, door burgers en ketenpartners gerealiseerd. Tot slot zal de implementatie van de aanpak van zorgfraude in de Brabantse Wal gemeenten (regionale aanpak) gestalte krijgen. Het is voor het openbaar bestuur van groot belang dat medewerkers met een publieke taak hun taak veilig en integer kunnen uitoefenen: een Veilige Publieke Taak (VPT). In het kader van de VPT werken we samen met het RIEC om het regionale tienstappenplan lokaal te implementeren. We stellen zo nodig het agressieprotocol bij en evalueren dit jaarlijks. Per kwartaal stemmen we af met de agressiecoördinatoren over de incidenten op het stadskantoor en stemmen we regionaal af over good practices.	
5. Voorkomen van (eerste) delicten. Het voorkomen van het (eerste) delict bewerkstelligen we o.a. door een blijvende inzet van het Zorg- en Veiligheidshuis op de combinatie van preventie en repressie. Bij complexe casussen pakken we deze op of worden we betrokken. We evalueren de (invoer) van de Wet verplichte GGZ. Ten aanzien van de nazorg na detentie ligt er een gedegen analyse waarbij naast de aantallen ook zicht komt op de problematiek van de doelgroep. Met deze analyse kan de nazorg worden geïntensiveerd, passende zorg die direct na detentie wordt ingezet en die aansluit bij de cliënt, met als doel de recidivecijfers terug te dringen en in te zetten op het proces richting desistance. Mensenhandel is zowel nationaal als internationaal een groeiend probleem. Het betreft een zware vorm van criminaliteit die vele verschijningsvormen kent. In 2021 gaan we hiervoor beleid ontwikkelen. We zorgen ervoor dat opvang beschikbaar is en we schrijven een plan van aanpak voor casussen van mogelijke mensenhandel, waarbij tevens wordt bezien welke rol een districtelijke coördinatiefunctie hierin kan spelen.	
6. Permanent voorbereid zijn op rampen en crisis en calamiteiten binnen Zorg en veiligheid. We zijn permanent voorbereid op rampen en crises en acteren hierbinnen professioneel. Hiertoe verzorgen we in 2021 het opleiden, trainen en oefenen van de (nieuwe) bestuurders om hen voor te bereiden op hun rol tijdens incidenten, alsmede verzorgen we het opleiden, trainen en oefenen van de lokale crisisorganisatie. We zorgen dat alle facilitaire voorzieningen op orde zijn om een incident te kunnen afhandelen, inclusief de organisatie van de lokale piketten voor bouwinspecteurs en juristen. Om bestuurders tijdens incidenten als adviseur bij te kunnen staan nemen adviseurs deel aan het districtelijk AOV piket. We stellen regionale producten en tools op die tijdens incidenten gebruikt kunnen worden en dragen bij aan de regionale visie (en uitvoering daarvan) om te komen tot een compacte regionale crisisorganisatie. Daarnaast nemen we deel aan de regionale werkgroep vakbekwaamheid en zorgen we voor een goed aanbod aan onze crisismedewerkers. We onderhouden goed contact met de collega's bij de brandweer, zodat optimaal kan worden samengewerkt bij projecten, incidenten en hulpvragen, alsmede met de veiligheidscollega's bij de BRZO-bedrijven. We werken nauw samen met de Veiligheidsregio, waarbij wij als Bergen op Zoom ook participeren in de verschillende overleggen (o.a. nasleep Corona).	Op1 juli 2021 zijn we overgestapt van een districtelijk naar een lokaal AOV-piket (adviseur openbare orde en veiligheid). We maken nog wel onderdeel uit van het districtelijk piket OVD-BZ (officier van dienst, bevolkingszorg).

7. Veilige en leefbare omgeving. We bevorderen de naleving van wet- en regelgeving. De toezicht- en handhavingstaken die we in 2021 hiertoe uitvoeren beschrijven we in het Uitvoeringsplan Handhaving 2021. We hebben structureel overleg, afstemming en uitvoering met politie en de Omgevingsdienst. We zetten de boa's in als vaste contactpersoon voor en in verbinding met netwerkpartners en buurtpreventie in de wijk. We stimuleren tot zo veel mogelijk uniformeren van lokale (beleids)regels in de boa-pool gemeenten (Brabantse Wal en Tholen). We evalueren de aanpak van verward gedrag in samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis en de ketenpartners. Er is focus op het aanscherpen deze aanpak vanuit de praktijk volgens de PDCA-methode. Dit met als primaire doel om mensen met verward gedrag zo spoedig mogelijk naar zorg toe te leiden en het voorkomen van onrust/overlast/delictgedrag in de leefomgeving. Het evalueren van de aanpak overlast gevende dak- en thuislozen. Er is ingezet op het creëren van een plek waar dak- en thuislozen kunnen zijn zonder dat dit overlast en/of onrust veroorzaakt in de directe omgeving. Deze aanpak bleek effectief, overlastmeldingen rondom bijvoorbeeld scholen en supermarkten namen sterk af en zijn laag gebleven. Het is van belang om opnieuw een analyse uit te voeren op het aantal overlastmeldingen van dak- en thuislozen, de aanpak te evalueren en waar nodig bij te stellen. Op het gebied van Veiligheid pakken we de regie/coördinatie bij complexe casuïstiek. We bewerkstelligen het bevorderen van de veiligheid en het veiligheidsgevoel door structurele afstemming en samenwerking met ketenpartners zoals Novadic-Kentron, WijZijnTraverse, Stadlander en de Maatschappelijke opvang. We ontwikkelen de Buurtpreventieteams door naar Buurtserviceteams. We zetten in op een preventieve en thematische aanpak van de wijkproblematiek en van de Jeugdoverlast. We zorgen voor duidelijke communicatie extern en bewoners zijn en worden betrokken bij de aanpak van wijkproblematieken.	

Financiële bijstellingen

Verhogen pensioenvoorziening gewezen wethouders **Incidenteel nadeel € 124.000**

Naar aanleiding van de geactualiseerde overzichten welke we in juli hebben ontvangen is vanaf 31 maart 2021 de berekening van het pensioen gebaseerd op de nieuwe gedaalde 25-jaarsrente. Een daling van de rekenrente betekent dat er meer gestort moet worden in de pensioenvoorziening.

Regionale Investeringsagenda en Regionale Verstedelijkingsstrategie **Incidenteel nadeel € 75.000**

Op 18 december 2020 wees de Provincie West-Brabant West (Bergen op Zoom, Halderberge, Roosendaal, Moerdijk, Rucphen, Steenbergen en Woensdrecht) aan als vierde stedelijke regio in Noord-Brabant. De andere drie stedelijke regio's in Brabant zijn Eindhoven, Den Bosch en Breda/Tilburg. Bergen op Zoom en Roosendaal zijn aangewezen als trekkers van dit proces.

Dit biedt unieke kansen om met het Rijk en de Provincie een akkoord te sluiten op het gebied van wonen, werken, duurzaamheid, mobiliteit etc. Dat betekent wel dat we hiervoor voldoende ambtelijke capaciteit in moeten zetten. In september 2021 startte het proces met de omliggende gemeenten, het Waterschap en Triple Helix Partners om te komen tot een Regionale Investeringsagenda en een Regionale Verstedelijkings-strategie. Deze zijn belangrijk voor onderhandelingen met het Rijk en de Provincie. Voor de inzet van die ambtelijke capaciteit en 'out of the pocket' kosten hebben wij in dit Concernbericht € 75.000 opgenomen.

Hogere accountantskosten i.v.m. controle jaarrekening 2020 **Incidenteel nadeel € 53.000**

De overschrijding van de accountantskosten voor 2021 wordt enerzijds veroorzaakt door hogere kosten in verband met veranderende wetgeving, waardoor de accountant meer werkzaamheden heeft moeten verrichten. Anderzijds was 2020 een lastig jaar qua controle, aangezien we dicht bij de tolerantiegrenzen uitkwamen. Dit heeft voor zowel de organisatie als zeker ook voor de accountant geleid tot aanvullende werkzaamheden, meer overleg en uitwisseling van extra informatie.

Budgettair neutrale mutaties

Algemene uitkering (de ontvangen gelden zijn opgenomen in programma 5)

- *Handhaving:* Extra budget voor handhaving volgend uit de meicirculaire (€ 5.000).

Overige (budgettair neutrale) mutaties

- *Ondertiteling van de raadsvergaderingen:* Overhevelen van het budget van Programma 5 naar Programma 1.
- *Budget ISV:* Overhevelen van het budget van Programma 4 naar Programma 1.

2.2 Programma 2 Samen leven, samen doen

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

De opdracht voor programma 2 vanuit het Focusakkoord is: *'Ga door met de transformatie van het sociaal domein' (p.15),* met als werkwijze: *'Door maatschappelijke businesscases vergroten we de doelmatigheid van de uitvoering' (p.14).* Dit maakt dat de werkzaamheden zoals hieronder genoemd, vanuit de transformatie reeds zijn ingezet en met de uitvoering van het Focusakkoord worden verscherpt en voortgezet.

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
1. Inwoners doen mee aan de samenleving en kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Aan inwoners wordt ondersteuning op maat geboden. Uitgangspunt is: lichte ondersteuning waar dat mogelijk is, zwaardere ondersteuning waar dat nodig is. Dit vraagt om de verdere transformatie van het sociaal domein: de juiste (preventieve) voorzieningen in het voor iedere inwoner vrij toegankelijk voorliggend veld om de groei van het aantal niet vrij toegankelijke en duurdere maatwerkvoorzieningen af te vlakken. Wanneer zwaardere ondersteuning oftewel maatwerk toch nodig is, wordt dit resultaat gericht ingezet. Bij het inschakelen van ondersteuning of zorg wordt ten alle tijden gekeken naar de mogelijkheden om het sociaal netwerk van de klant hierbij in te zetten.	In 2021 is aan de inwoners die dat nodig hadden Wmo-ondersteuning geboden. Tijdens de coronamaatregelen is dit soms op een aangepaste manier gebeurd, doordat inwoners bijvoorbeeld niet naar de dagbesteding konden. De ondersteuning is dan op een andere manier ingevuld. Inmiddels zijn de dagbestedingen weer open. Helaas zijn er bij de afhandeling van aanvragen voor de Wmo grote achterstanden. Er is op verschillende manieren gewerkt aan het terugdringen van de achterstanden, zoals aanpassingen in het proces, ambtshalve verlengingen, extra inhuur medewerkers. In 2021 hebben inwoners ook gebruik kunnen maken van het aanbod binnen de algemeen toegankelijke voorzieningen. Dit betreft de vormen van ondersteuning waar geen indicatie voor nodig is. Omdat deze voorzieningen beschikbaar zijn is niet iedere hulpvraag aangewezen op het duurdere maatwerk. Deze voorzieningen zijn binnen de gemeente beschikbaar dankzij de subsidie die de gemeente hiervoor aan diverse partijen verstrekt. In 2021 hebben we deze partijen betrokken bij het project Doen wat Nodig is. Enerzijds voor een inhoudelijke herijking van ons subsidiebeleid: doen we waarvoor we aan de lat staan? En anderzijds om conform de taakstelling in 2024 een bezuiniging van € 1,5 mln. te realiseren door ombuiging op de subsidies.

2. Een gezonde samenleving. Om mee te kunnen doen in de samenleving is het belangrijk dat inwoners gezond blijven. Om gezond te blijven, doen we het volgende: we bevorderen een gezonde leefstijl en een gezonde leefomgeving, werken we aan het verkleinen van gezondheidsverschillen en we bestrijden eenzaamheid. We zetten extra in op de gezondheid van onze jeugd, door bijvoorbeeld de consultatiebureaus en jeugdartsen. Daarnaast werken we aan preventie en bestrijding van infectieziekten en houden we toezicht op de kinderopvang. Ook bieden we informatie en advies op het gebied van gezondheid, zoals informatie over de negatieve gevolgen van alcoholgebruik voor jongeren. Er wonen steeds meer ouderen in onze gemeente die langer zelfstandig thuis blijven wonen. We werken samen met partners en de samenleving om ouderen en mensen met dementie te ondersteunen in het zo lang mogelijk op een verantwoorde wijze thuis wonen.	Er is een Lokaal preventieplan opgesteld in 2021 om een gezonde leefstijl te bevorderen. Hiervoor is € 40.000 rijkssubsidie ontvangen. Samen in de Regio verzorgt diverse bijeenkomsten en werft preventiepartners om er een lokale beweging 'Bergen op Zoom in beweging en mentaal fit' van te maken waarbij zoveel mogelijk organisaties en bedrijven zijn aangesloten.
3. Realiseren van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (integrale toegang) met één proces en één informatiesysteem, waarbij we focussen op wat werkt. In het derde kwartaal van 2020 wordt aan de hand van evaluaties de definitieve organisatievorm van de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein geformaliseerd en daarmee het leerjaar afgerond.	
4. Aanpak van werkloosheid en jeugdwerkloosheid in het bijzonder. We definiëren wat we echt moeten weten van iedere bijstandsgerechtigde om de kans op uitstroom te vergroten. Dit doen we onder andere door gebruik te maken van het diagnosesysteem dat in 2020 ingevoerd is. Stap voor stap wordt deze tool ingezet om de klanten in beeld te krijgen en houden. We voeren de werkplicht uit. Iedereen die kan werken, werkt. Mensen die nog niet kunnen werken, hebben een leerplicht. We realiseren beschutte werkplekken voor mensen met een arbeidsbeperking die zijn aangewezen op een beschermde werkomgeving. Het aantal uitkeringsgerechtigden dringen we terug door mensen volledig uit te laten stromen. Handhaving vindt plaats op opgelegde verplichting. Jongeren zonder startkwalificatie worden begeleid naar werk/studie in samenwerking met het onderwijs. Social Return on investment wordt zo optimaal mogelijk benut. In situaties waar plaatsing niet mogelijk blijkt, wordt overlegd met de opdrachtnemers gepleegd en wordt aan hen de nodige ondersteuning geboden, zodat een Sroi-invulling alsnog mogelijk wordt gemaakt. Hiertoe zullen, als nodig, het beleid en de uitvoeringsregels worden aangepast. Nieuwkomers worden geholpen met taal en werk in samenwerking met het onderwijs en bedrijfsleven. Om gevolg te geven aan de veranderde opgave nieuwe Wet Inburgering zijn wij op Brabantse Wal-niveau bezig met het opstellen van een visie. Het resultaat zal leiden tot het bieden van integrale trajecten op lokaal niveau. Samen met de WVS en het Werkplein Hart van West-Brabant is de ISD gestart met drie proeftuinen in 2020 om de veranderende doelgroep beter te kunnen ondersteunen (Intensieve Start, Doelgroep C en Beschut Werk/ Arbeidsmatige Dagbesteding). Deze proeftuinen worden voortgezet in 2021.	Het diagnosesysteem is gedeeltelijk ingevoerd. COVID-19 heeft echter wel voor vertraging gezorgd, waardoor het systeem nog niet organisatie breed ingezet wordt. Jongeren zonder startkwalificatie zijn zoveel mogelijk naar werk of studie begeleid. Door de gevolgen van COVID-19 was niet alles mogelijk in het kader van werk/opleiding. Samen met RMC en RBL worden deze jongeren zo goed mogelijk in de gaten gehouden, zodat ze niet tussen wal en schip vallen. In 2021 is gestart met de proeftuinen in de ketensamenwerking. Door de gevolgen van COVID-19 zijn de proeftuinen wat later gestart dan voorgenomen en lopen deze door in 2022.

5. Mensen die een uitkering ontvangen, stimuleren we om iets terug te doen. Vanuit het principe van wederkerigheid stimuleren we inwoners om zich in te zetten voor de gemeenschap. We voeren de meedoenplicht uit. Voor de nieuwe instroom sturen we strakker op de uitvoering en naleving van de tegenprestatie en op het doen van vrijwilligerswerk. Tevens stimuleren wij de inburgeraar om aan zijn inburgeringsplicht te voldoen. Voorts zetten we in op de sociale activering van uitkeringsgerechtigden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Ontwikkelen van een missie, visie voor het Vrijwilligers Informatie Punt in samenwerking met WijZijn Traverse.	Voor de mensen die verder van de arbeidsmarkt afstaan, was Stichting Samenwerken (SSW) het voornaamste instrument om in te zetten. April 2021 is de SSW opgeheven. Voor de nog aanwezige mensen is via een zorgvuldige overdracht en begeleiding gezorgd dat zij de sociale activering konden vervolgen bij Stichting de Kringloper. Verder wordt gedurende dit jaar een businesscase ontwikkeld om te zorgen voor passende en zinvolle sociale activering/re-integratie in de vorm van maatwerk: dichtbij en laagdrempelig. Voor het Vrijwilligersinformatiepunt (VIP), wat tevens een instrument is voor de invulling van de tegenprestatie, is een twee fase-aanpak ingezet. Fase 1 bestaat uit het omgaan met vrijwilligerswerk tijdens de Corona-situatie en het opstarten wanneer de maatregelen versoepeld zijn. In fase 2 wordt het VIP geïntegreerd in de USD.
6. Tijdelijke ondersteuning bieden aan mensen met inkomensproblematiek. We vinden het belangrijk dat inwoners mee kunnen blijven doen in de gemeenschap. We blijven inzetten op armoedebestrijding en werken aan volledige uitstroom.	
7. Terugdringen van zorgvragen voor schuldhulpverlening. Voorkomen is beter dan genezen. De gemeente zet in op het voorkomen van problematische schulden en de gevolgen voor deelname aan de maatschappij. Dit doen we door de integrale dienstverlening zoveel mogelijk te laten aansluiten op de situatie van de burger. Door middel van voorlichting en advisering willen we in een vroegtijdig stadium de helpende hand bieden om daarmee erger te voorkomen. Samen met onze partners binnen de armoedebestrijding (onderwijs, kerken, woningcorporaties, zorgverleners, zorgverzekeraars, nutsbedrijven, werkgevers, de voedselbank en Stichting Leergeld) zetten we in op vroegsignalering van schulden. We hebben als doel om geen huisuitzettingen meer te hebben door huurschulden. Bijstandsgerechtigden die door hun zorgverzekeraar aangemeld zijn bij het Centraal Administratiekantoor (CAK) en willen terugkeren naar een normale premiebetaling bij hun zorgverzekeraar kunnen mogelijk gebruikmaken van de Regeling Uitstroom Bronheffing.	We zijn in 2021 bezig met het verder uitbouwen van deze gezamenlijke aanpak om er vroeg bij te zijn en zo schulden te voorkomen. Bijstandsgerechtigden worden ook integraal geholpen bij schuldenproblematiek. Met het oog op de gevolgen van corona is er extra aandacht naar schuldhulpverlening voor ondernemers gegaan om ook ZZP'ers te kunnen helpen bij schulden.
8. Zorgen voor voldoende rijksmiddelen voor het sociaal domein en een financieel beheersbare uitvoering. Om beter in control te komen en blijven worden de dashboards maandelijks geanalyseerd. Er vindt een procesoptimalisatie plaats m.b.t. het reduceren van de doorlooptijden WMO en Jeugd. De focus blijft gericht op de transformatieopgave van maatwerk naar voorliggend veld. Dit wordt ondersteund door de Maatschappelijke Businesscases die we hiervoor uitvoeren. De politieke keuzes en de bijbehorende effecten voor de verder gaande bezuinigingen binnen het programma zijn in beeld gebracht. Het uitvoeringsplan kent een regionaal aangevlogen lobby.	De dashboards zijn maandelijks geanalyseerd en er zijn kwartaalrapportages opgeleverd. Het huidige financieringsmodel voor beschermd wonen is gebaseerd op historische gegevens die, voor onze regio, niet stroken met het huidige aantal cliënten. Dit veroorzaakt tekorten. Na een eerder lobbytraject heeft de regio Bergen op Zoom voor 2018, 2019, 2020 en 2021 daarom compensatie gekregen van het Rijk. Er is inmiddels een nieuw objectief verdeelmodel ontwikkeld en in maart gepresenteerd. Voor Beschermd Wonen groeit de rijksbijdrage voor de regio Bergen op Zoom van €40 naar €90 per inwoner. Maar dit wordt pas vanaf 2023 stapsgewijs ingevoerd. Hierdoor ontstaan voor Bergen op Zoom na 2021 wederom financiële tekorten. Het Ministerie van BZK heeft laten weten dat het Rijk de aanvullende bijdrage van 4,24 miljoen ook in 2022 aan ons toekent en heeft toegezegd ons uiterlijk eind 2021 te informeren over de aanvullende bijdragen voor de jaren 2023 en verder.

Financiële bijstellingen

Participatietrajecten (deel a) **Incidenteel voordeel € 600.000**

Als gevolg van de beperkende coronamaatregelen kunnen er minder trajecten worden uitgevoerd dan gepland. Hierdoor zullen de uitgaven in 2021 naar verwachting € 600.000 lager zijn.

Niet vrij toegankelijke zorg Jeugd **Structureel voordeel € 400.000**

Op basis van de meest recente prognose voor 2021 vallen de kosten voor de arrangementen niet vrij toegankelijke zorg jeugd € 400.000 lager uit dan begroot.

Jeugdhulp/ Gecertificeerde instellingen **Structureel nadeel € 245.000**

De financiële problemen bij een gecertificeerde instelling hebben ertoe geleid dat er afspraken nodig waren om te komen tot een wijziging in de tariefstelling (met terugwerkende kracht). Ook heeft hierover overleg plaatsgevonden met de Jeugdautoriteit. Het effect van de regionale afspraken jeugdhulp leiden tot een nadeel van € 245.000. Hierover is op 8 juli 2021 een brief naar de raad verstuurd (referentie: U21-006769). Het structurele effect hiervan wordt meegenomen in de Begroting 2022-2025.

Wet Inburgering **Incidenteel voordeel € 135.000**

De Wet Inburgering is uitgesteld. De gelden van het Rijk worden hiervoor al wel sinds 2020 (structureel) ontvangen. Niet alle ontvangen middelen zijn benodigd voor de implementatiefase.

Algemene bijstand/ BUIG **Incidenteel nadeel € 112.000**

De uitgaven van de bijstand uitkeringen zullen naar verwachting € 1.272.000 lager uitvallen dan in de begroting is opgenomen. Het aantal bijstandsuitkeringen is minder hard gestegen dan begroot, zeer waarschijnlijk als gevolg van de steunmaatregelen van het Rijk in het kader van corona.

De gebundelde uitkering (BUIG) vanuit het Rijk zal naar verwachting ook lager uitvallen dan in de begroting is opgenomen. Dit op basis van het landelijke beeld dat er minder groei van bijstandsgerechtigden is dan verwacht. We gaan bij het 2e Concernbericht uit van een lagere rijksbijdrage van € 1.384.000. Later dit jaar ontvangen we de beschikking en zal de exacte financiële omvang bekend worden. Per saldo in het 2e Concernbericht een bedrag van € 112.000 nadelig.

Algemene voorzieningen WMO **Incidenteel voordeel € 106.000**

Doordat de activiteiten in het kader van de maatschappelijke businesscase Activering Somalische gemeenschap geen doorgang hebben kunnen vinden in 2020 is de in 2020 verstrekte subsidie terugontvangen. Deze activiteiten worden niet meer uitgevoerd.

Misbruik sociale voorzieningen – fraudebestrijding (3e uitwerking FA) **Incidenteel nadeel € 70.000**

Deze wijziging volgt vanuit de 3e uitwerking van het Focusakkoord. Zie voor de toelichting het document van de 3e uitwerking.

Minimabeleid **Structureel voordeel € 66.000**

Op basis van de opgegeven inschatting van de Belastingsamenwerking West-Brabant vallen de kwijtscheldingen € 66.000 lager uit dan begroot.

Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) **Geen mutatie**

De tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) heeft als voorliggende voorziening gewerkt, waardoor er nauwelijks een beroep is gedaan op de Bbz. Het resterende budget bedraagt momenteel € 200.000. Omdat de Tozo eindigt per 1 oktober 2021 is het onzeker wat de uitgaven in de resterende periode aan Bbz gaan worden. Om deze reden wordt nu (nog) geen bijstelling in dit Concernbericht opgenomen.

Resterende mutaties (minder dan € 50.000) **Incidenteel voordeel € 43.000**

- Sociale Werkvoorziening (WVS): Incidenteel voordeel € 43.000.

Budgettair neutrale mutaties

Algemene uitkering (de ontvangen gelden zijn opgenomen in programma 5)

- *Niet vrij toegankelijke zorg Jeugd:* Het Rijk heeft in 2021 eenmalig € 1.762.000 beschikbaar gesteld met als oogmerk dat gemeenten hiermee in staat worden gesteld om de consultatiefunctie-GGZ vorm te geven en wachtlijsten bij lichtere alsmede specialistische jeugdproblematiek tegen te gaan. De lasten worden voor nu één op één op het programma Jeugd begroot. Echter, de uitwerking moet nog plaatsvinden waardoor niet in te schatten is of het volledige budget in 2021 benodigd is.
- *Beschermd wonen:* In de meicirculaire is het budget voor Beschermd Wonen aangepast met € 193.000.
- *Participatie:* In de meicirculaire is het budget voor Sociale werkvoorziening en overige participatie aangepast met € 110.000.
- *Begeleiding statushouders*: Voor de begeleiding van statushouders ontvangen we meer middelen van het Rijk (€ 102.000 zowel in 2021 en 2022) als gevolg van de hogere huisvestingstaakstelling alsmede het reeds gaan werken conform de nog in te voeren nieuwe Wet Inburgering.
- *Maatschappelijke opvang en GGZ:* De decentralisatie-uitkering maatschappelijke opvang is verhoogd met € 94.000.
- *Loketvoorziening Jeugd:* In 2021 wordt eenmalig € 41.000 ontvangen van het Rijk ten behoeve van praktijkondersteuners huisartsenzorg voor de jeugd.
- *Minderheden*: Voor de wet gemeentelijke antidiscriminatie-voorzieningen wordt structureel € 27.000 toegevoegd.
- *Gezondheidszorg algemeen:* Het rijksvaccinatieprogramma wordt uitgebreid met meningokokken (€ 16.000).

Overige (budgettair neutrale) mutaties

- *Maatwerkvoorzieningen WMO:* We zien momenteel dat er een inhaalslag plaatsvindt waarbij de achterstanden worden ingelopen. Hierbij is de verwachting dat waar we op de ene voorziening minder geld uitgeven dan begroot, we op de andere voorziening meer uitgeven dan begroot. Per saldo is de verwachting voor 2021 dat de begrote budgetten volledig benodigd zijn.
- *Budget Zorgdomein:* Overhevelen van het budget van Programma 2 naar Programma 5.

Corona effecten

Tozo (2020) **Incidenteel voordeel € 797.000**

Het Rijk heeft besloten dat de tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) eindigt per 1 oktober 2021. Het uitgangspunt in de begroting 2021 blijft het in het 1e Concernbericht 2021 opgenomen budget voor de rijksbijdrage. Het bij de jaarrekening 2020 overgehevelde, niet uitgegeven, budget uitvoeringskosten Tozo van € 797.000 blijkt niet benodigd in 2021. De begrotingswijziging ISD 2021 waarin de extra kosten voor

Tozo zijn opgenomen kan volledig worden gedekt door de extra coronagelden participatie van het Rijk zoals opgenomen is in het 1e Concernbericht 2021.

De terugvorderingen van Tozo levensonderhoud leiden mogelijk tot hogere baten op bijzondere bijstand. Echter, de rijksbijdrage Tozo zal hier ook op aangepast worden, waardoor het budgettair neutraal zal verlopen. In dit Concernbericht wordt nu geen bijstelling van beide budgetten opgenomen.

TONK (2021) **Incidenteel voordeel € 119.000**

In de meicirculaire is de rijksbijdrage voor Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (TONK) opgenomen van € 269.000. Deze baten zijn opgenomen in de Algemene uitkering van programma 5. Echter, de verwachte uitgaven TONK worden ingeschat op € 150.000. De uitvoeringskosten worden in rekening gebracht vanuit de ISD. In de herziene begroting 2021 ISD is dit voorzien. Per saldo in deze rapportage een bedrag van € 119.000 voordelig.

Mogelijk volgt later dit jaar nog een bijdrage vanuit het Rijk voor TONK, waarvan we op dit moment niet kunnen inschatten of daar eenzelfde bedrag aan kosten tegenover zal staan.

Participatie uitvoeringskosten (2021) **Incidenteel voordeel € 50.000**

In het 1e Concernbericht 2021 zijn de ontvangen corona compensatiemiddelen vanuit het Rijk één op één als budget in de raming opgenomen ten behoeve van de nog uit te werken meerkosten ISD. Inmiddels is de gewijzigde begroting ISD 2021 bekend. Hieruit blijkt dat de meerkosten lager zijn waardoor we een voordeel verwachten van € 50.000.

Budgettair neutrale corona effecten (gelden ontvangen via het Rijk zijn opgenomen in Programma 5)

- *Maatschappelijke opvang*: Vorig jaar is vanuit het Rijk compensatie ontvangen voor de extra coronakosten van maatschappelijke opvang. In de voorjaarsnota van het Rijk zijn in 2021 ook compensatiemiddelen opgenomen. Echter, de verdeling over de gemeenten is nog niet uitgewerkt. Aangegeven wordt dat deze compensatie in de decembercirculaire volgt. Onze extra coronakosten voor maatschappelijke opvang bedragen in 2021 circa € 1.000.000. Dit bedrag is ook opgenomen in programma 5 als ‘nog te ontvangen’.
- *Jeugd algemeen:* In de meicirculaire ontvangen we € 229.000 coronacompensatie ten behoeve van jongerenwerk, activiteiten, mentale ondersteuning en perspectief jeugd.
- *Begeleiding:* Dit betreft eenmalige coronacompensatie van € 172.000 ten behoeve van extra begeleidings- en ondersteuningskosten voor inwoners met een beperking.
- *Flankerende voorzieningen voor ouderen:* Vanuit het Rijk wordt een eenmalige coronacompensatie ontvangen van € 154.000 ter bestrijding van de eenzaamheid bij ouderen.
- *Gehandicaptenvervoer:* Op basis van de eerste kwartalen zien we lagere kosten voor gehandicaptenvervoer mede als gevolg van corona. Echter, hierdoor zijn de inkomsten van de eigen bijdrage ook lager. De baten en lasten worden met € 150.000 verlaagd. Onzeker is wat de ontwikkelingen zijn voor het vierde kwartaal 2021 in relatie tot versoepelingen van de coronamaatregelen.
- *Participatietrajecten (deel b):* Vanuit het Rijk ontvangen we eenmalig corona-compensatiemiddelen (€ 20.000) met als doel ondersteuning te bieden aan zelfstandige ondernemers die zich willen heroriënteren.

2.3 Programma 3 Economie en werkgelegenheid, vrijetijdseconomie en onderwijs

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
Economie	
1. De economische structuurversterking versoberen naar de wettelijke taak m.u.v. subdoelstelling 1.1, 1.2 en 1.3. 1.1 Behouden en vergroten werkgelegenheid. a. Accountmanagement; Accountmanagement richt zich op bezoeken van bedrijven, ondernemers/ bedrijventerreinverenigingen proactief en reactief. In deze rol stimuleren we o.a. crossovers op bestaande campussen/ broedplaatsen te denken is hierbij aan GCC en Dablab. Daarnaast heeft accountmanagement ook een rol in de ontwikkeling van het verduurzamen van bedrijventerreinen. Verder, tevens in samenwerking met de afdeling OBI, is een database ontwikkeld waarmee proactief accountmanagement kan worden ondersteund. We zorgen voor een optimale verbinding met bedrijven en voeren actief accountmanagement via onder meer het uitvoeren van een accountplan. We faciliteren de groei van gevestigde bedrijven en zorgen voor het verbinden tussen ondernemers, onderwijs en arbeidsmarkt. Hiermee versterken we het vestigingsklimaat van nieuwe en bestaande ondernemers. b. NV Aangenaam Bergen op Zoom: In 2021 is duidelijk wat nut, noodzaak en governance is rondom NV Aangenaam Bergen op Zoom. NV Aangenaam voert haar taken conform het meerjarenplan en uitvoeringsopdracht vanuit het college uit. In 2019 zijn samen met MKB en VNO-NCW ondernemersbijeenkomsten georganiseerd. c. Toekomstbestendige bedrijventerreinen: Ingezet wordt om energie neutrale, duurzame, veilige en meer biodiversiteit op bedrijventerreinen te realiseren. Met bedrijfsbelangenvereniging Lage Meren Meilust (LMM) is kennis gedeeld over de kansen en bedreigingen van haar bedrijventerrein. In 2021 is een ondernemersfonds (BIZ) opgericht. Daarnaast is bedrijventerrein LMM in 2019 gestart met het project 'Duurzame energie opwekken, delen en opslaan'; Er is een inventarisatie gemaakt van kleinverbruikers die hieraan mee willen doen en er is kennis gedeeld over de organisatie hiervan. Daarnaast zijn locaties onderzocht op geschiktheid t.b.v. het plaatsen van zonnepanelen. Met grootverbruikers is een verdergaande samenwerking onderzocht. Dit heeft geresulteerd in een intentieverklaring, ondertekend door 7 partijen, om samen te werken op energiegebied. Dit project is in 2021 afgerond. Met ondernemersvereniging Oude Molen is kennis gedeeld over de kansen en bedreigingen van haar bedrijventerrein. Met name door het parkmanagement te professionaliseren, en door de ontwikkeling van (collectieve) duurzame energie, kan het bedrijventerrein stappen zetten richting toekomstbestendigheid. Op industrieterrein Noordland zijn in 2021 naar verwachting ca. 14.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken geïnstalleerd met een totaal vermogen van ca. 4,5 Megawatt. Dit in afstemming met programma 6 duurzaamheid. Verder wordt in samenwerking met het programma Symbiose4growth van NV Rewin een businesscase in samenwerking met een of meerdere bedrijven op dit industrieterrein uitgewerkt. d. Acquisitie: Het aantrekken van nieuwe innovatieve (biobased) bedrijven via NV Aangenaam Bergen op Zoom en samen met Rewin acquisitie naar topsectoren en MKB-bedrijven. e. Regionale afspraken bedrijventerreinen: Uitvoering geven aan de regionale afspraken over de werkwijze bij huisvestingsvragen van bedrijven en vraaggerichte ruimtelijke plannen voor nieuwe bedrijventerreinen. Op niveau van Brabantse Wal zal een ruimtelijke vertaling zijn gemaakt met strategische uitgangspunten voor bedrijventerreinen. We nemen besluiten over en starten met het ontwikkelen van bedrijventerreinen. f. Theodorushaven: Met een recente miljoeneninvestering m.b.t. de herstructurering van de haven, een TENT-T aanduiding waarbij het mogelijk	(1.1.b) Met raadsmededeling RMD21-0019 is de raad geïnformeerd over het principebesluit van het college tot ontbinding van de NV Aangenaam. De raad wordt daarmee in de gelegenheid gesteld wensen en bedenkingen in te brengen bij het college n.a.v. dit principebesluit (behandeling Beeldvormend op 9-9-2021). (1.1.c) Instelling van een ondernemersfonds op bedrijventerrein LMM is niet doorgegaan. De wettelijk vereiste meerderheid voor het instellen van dit fonds is niet gehaald. Er is een intentieovereenkomst (LOI) ondertekend tussen gemeente, Lineage en Stadlander De provincie Noord-Brabant wil op industrieterrein Theodorushaven en Noordland via het programma 'Grote Oogst' komen tot een plan van aanpak. Dit programma wordt op 13 industrieterreinen in Noord-Brabant uitgezet om vervolgens samen met gemeente en gevestigde bedrijven over te gaan tot uitvoering van verduurzamingsmaatregelen. (1.1.e) In juli 2021 is een regionale bedrijventerreinstrategie door alle deelnemende gemeenten op schaal van RWB vastgesteld. Samen met de andere Brabantse wal gemeenten (Steenbergen en Woensdrecht) worden de mogelijkheden verkend om te komen tot een sub-regionale bedrijventerreinontwikkeling. (1.1.g) In december 2020 heeft het college besloten de financiële bijdrage aan StartToGrow voor het jaar 2021 te continueren en vanaf 2022 de subsidierelatie te beëindigen. Naar aanleiding van het Focusakkoord en uitgavenstop is de Economische Barometer in 2021 niet uitgevoerd. (1.2) De intentieovereenkomst met de provincie is eind 2020 ondertekend. Vanwege de corona-situatie en het vertrek van de projectleider heeft het proces een pas op de plaats moeten maken. Mei 2021 is een nieuwe projectleider gestart. In oktober worden u en andere externe belanghebbenden bijgepraat over de stand van zaken en wordt een aangescherpte planning voor visievorming en uitvoeringsprogramma voorgelegd. Voor een levendige en aantrekkelijke Binnenstad heeft ook de warenmarkt in de binnenstad een rol. Onderzoek voor een toekomstbestendige

is om Europese subsidieaanvragen te doen, zullen in 2021 de eerste resultaten zichtbaar moeten zijn. De mogelijkheden van de Theodorushaven zullen onder de aandacht zijn gebracht van de provincies Zeeland en Noord-Brabant, Havenbedrijven Moerdijk en Rotterdam en andere marktpartijen. Uitgangspunt is om de haven rendabeler te maken en/of de mogelijkheden te bezien om deze te privatiseren We zorgen voor goede havenfaciliteiten door het project Theodorushaven fase 4, inclusief brug uit te voeren. Wat betreft de Burg. Petersluis zijn de voorbereidingen d.m.v. een bouwteamconstructie nagenoeg afgerond. De verwachting is dat de werkzaamheden starten in het 2e kwartaal van 2020. De werkzaamheden Theodorushaven zijn vertraagd i.v.m. PFAS. Planologische voorbereidingen zijn in uitvoering door initiatiefnemer MCT/Mepavex. Zie ook Coördinatiebesluit en communicatie aan de Gemeenteraad.	
g. StartToGrow (voorheen StartersCentrum) faciliteert startende ondernemers in de gemeenten van de Brabantse Wal en Roosendaal. Voor startende ondernemers worden kennisbijeenkomsten, leergangen en dienstverlening gefaciliteerd. Concrete getallen over vestiging, arbeidsparticipatie, startende ondernemers, etc. worden in de economische barometer medio 2021 over het jaar 2020 opgeleverd. De economische barometer laat ons jaarlijks zien hoe de economie zich ontwikkelt, geeft sturingsinformatie om prioriteiten te stellen om economisch beleid te ontwikkelen en geeft input aan het overleg tussen bedrijfsleven, overheid en onderwijs over de economische toekomst.	
1.2 Een levendige en aantrekkelijke Binnenstad faciliteren. Binnenstadslab wordt gesloten en het retailgebied wordt compacter gemaakt. We herijken de Brede Aanpak Binnenstad. De focus daarbij ligt op samenwerking omdat de gemeente slechts één van de betrokken partijen is met een rol bij het revitaliseren van de binnenstad. De gemeente zal haar rol de komende jaren vervullen door andere partijen te faciliteren bij hun plannen met de binnenstad en zo de investeringsdynamiek vanuit de markt zo goed mogelijk benutten. Naast samenwerking, vraagt dit een gedragen visie op de opgave met daaraan gekoppeld een SMART uitvoeringsstrategie. Uitgangspunt daarbij is wederom dat de gemeente faciliteert en dat de markt het moet gaan doen. Dat vraagt om een houding van de gemeente die flexibel en snel is, zoveel mogelijk al in de geest van de nieuwe Omgevingswet. Eveneens vraagt het om een visievormingsproces dat leidt tot draagvlak. Voor deze opgave gaat de gemeente strategische partnerschappen aan met zowel de provincie als marktpartijen zoals vastgoedeigenaren en de ondernemersvereniging Sterck. Met de provincie wordt onder andere een intentieovereenkomst gesloten om gezamenlijk de schouders onder deze complexe opgave te zetten. De coronacrisis is een harde klap voor de binnenstedelijke economie. Sectoren als horeca en detailhandel zijn zwaar getroffen sectoren. Een belangrijke stap op weg naar die levendige en aantrekkelijke binnenstad is daarom het compacter maken van het retailgebied. Dat vraagt lastige keuzes maken waarbij wederom samenwerking tot draagvlak zal moeten leiden. Fenomenaal accountmanagement wordt daarom vastgehouden, ondanks de sluiting van het Binnenstadslab. We staan met deze coronacrisis aan het begin van een aanpassingscyclus die zal volgen. Hoewel het tijdelijk pijn doet, zal de economie in de binnenstad veranderen en wordt de binnenstad een aantrekkelijkere plek om te verblijven. Verder faciliteert de gemeente de verlenging van de Bedrijveninvesterings Zone (BIZ) in de binnenstad. De status van de weekmarkt wordt verkend en de weekmarkt wordt kostendekkend gemaakt.	weekmarkt is in het voorjaar van start gegaan. Vanwege de corona situatie liet een fysieke bijeenkomst op zich wachten. In oktober a.s. vindt een bijeenkomst plaats met alle betrokkenen in de directe omgeving van de warenmarkt om te praten over de toekomst van de weekmarkt. Op 17 december 2020 heeft de gemeenteraad de Verordening Bedrijveninvesteringszone Centrum Bergen op Zoom 2021 - 2025 vastgesteld (hierna: de BIZ-verordening Centrum). Hiermee heeft de gemeenteraad aan het op 5 oktober 2020 ingediende verzoek van Ondernemersvereniging Sterck om voor de komende vijf jaar een nieuwe BIZ in te stellen medewerking verleend. Bij de behandeling van het voorstel tot vaststelling van de BIZ-verordening Centrum heeft de gemeenteraad zorgen geuit over de lastige financiële positie van ondernemers als gevolg van de coronacrisis. Gelet op de aanzienlijke verhoging van de jaarlijkse BIZ-bijdrage zou dit in de weg kunnen staan van het vereiste draagvlak voor de invoering van een BIZ. Derhalve is er op 26 maart 2021, op verzoek van STERCK, een aangepast voorstel voorgelegd aan de gemeenteraad om voor 2021 het vastgestelde bedrag van €900 per kalenderjaar te verlagen naar €100. Door verschillende factoren, waaronder ernstige bezwaren van een groep ondernemers tegen dit voorstel, het opstappen van het bestuur van STERCK en de aanhoudende sluiting van horeca en winkels i.v.m. de coronamaatregelen heeft de gemeenteraad het voorstel geamendeerd vastgesteld. Hiermee droeg de gemeenteraad STERCK op om terug te gaan naar de 'oude' situatie qua gebied en tarief. De heffingsmaatstaf zou een vast bedrag blijven, waarvan de gemeenteraad echter vond dat dit vaste bedrag voor de nieuwe BIZ niet hoger zou moeten zijn dan de 'oude' bedragen. Hierdoor ontstond een uitvoeringsprobleem omdat met het besluit van de gemeenteraad (incl. het aannemen van de motie), STERCK niet uit de voeten kon. Er werden onvoldoende inkomsten opgehaald voor uitvoering van het vastgestelde activiteitenplan. Het demissionaire bestuur van STERCK heeft Kees van Male aangesteld om dit probleem te proberen vlot te trekken. Op 9 september 2021 zal Kees van Male in een beeldvormende vergadering zijn plan, om tot een BIZ met draagvlak te komen, toelichten.
1.3 Biobased Economy en Agrofood inbedden. We voeren het Actieplan Biobased Economy verder uit volgens de Pijleraanpak. Dat houdt in dat we specifiek blijven inzetten op de pijlers: Green Chemistry Campus/biobased bedrijvigheid, Onderwijs, Creative Biobased, Gemeentelijke bedrijfsvoering (biobased/duurzame inkoop) en Gebiedsontwikkeling/openbare ruimte. Meer in detail oefenen we het aandeelhouderschap in de Green Chemistry Campus (GCC) uit (samen met medeaandeelhouders de provincie Noord-Brabant en de NV REWIN), ondersteunen we het BioVoice-programma en voeren we de	(1.3) Uitreiking van de BioBest Trofee heeft in 2021 niet plaatsgevonden vanwege het niet doorgaan van de Vastenavendoptocht 2021. (1.4) In december 2020 heeft de gemeenteraad de 1e begrotingswijziging vastgesteld en daarmee is citymarketing per 1 januari 2021 opgeheven. Hierdoor zijn marketing-gerelateerde opdrachten komen te vervallen. (1.5) Het regionale onderzoek van het GIP is in 2020 afgerond en besproken binnen de regio West-Brabant. Echter, door de komst van COVID-

Stimuleringsregeling Biobased Economy-Green Chemistry Campus uit. Deze regeling is mede gericht op het stimuleren van de verbinding tussen biobased bedrijven en de GCC. Op het gebied van onderwijs dragen we bij aan de uitvoering van het project Innovatietafels van het Center of Expertise Biobased Economy, waarmee HBO-studenten opdrachten/vraagstukken van het bedrijfsleven kunnen uitvoeren/oplossen. Creativiteit ontmoet de Biobased Economy o.a. via de uitreiking van de BioBest Trofee voor vastenavendbouwclubs, waarmee vastenavendbouwclubs worden gestimuleerd biobased/duurzame materialen in vastenavendcreaties toe te passen. De gemeentelijke bedrijfsvoering wordt via het inkoopbeleid verder verduurzaamd door de opstelling en uitvoering van het MVI-actieplan (Maatschappelijk Verantwoord Inkopen), waarin o.a. aandacht wordt besteed aan het thema biobased economy. In de openbare ruimte continueren we onze inzet om biobased materialen en producten te gebruiken waar dit mogelijk/kansrijk is, zoals bijvoorbeeld door deelname aan het Chaplin-programma gericht op het ontwikkelen en commercialiseren van biobased asfalt. Daarmee treden we op als 'launching customer' voor een nieuw duurzaam product en vergaren we kennis over de toepassing van dit nieuwe asfalt door de realisatie van een aantal proefstroken. De verbinding tussen Biobased Economy en Agrofood leggen we o.a. via de samenwerking tussen het DAB-lab (Delta Agrifood Business) en de Green Chemistry Campus. 1.4 Voor een concrete invulling dient eerst een verdieping plaats te vinden naar de (marketing)behoefte van en marketinggerelateerde opdrachten binnen de gemeente, denk aan het stimuleren van de lokale economie, het uitdragen van de biobased en agrofood-ambities, aantrekken van nieuwe inwoners, vermarkten van nieuwbouwprojecten en bedrijfskavels en het generen van free publicity door pers en influencers te faciliteren. Dit in combinatie met een inventarisatie van alle marketingactiviteiten en –capaciteit binnen de gemeente (incl. Cultuurbedrijf en VVV) 1.5 Op het gebied van arbeidsmarkt, werkgeversservicepunt (WSP) en Grensinformatiepunt (GIP) werkt Bergen op Zoom samen met de andere Brabantse Wal gemeenten in de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) en op het gebied van Participatie binnen Bergen op Zoom in de Uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein (USD). De nieuwe vorm van het WSP is gestart in 2019 en zal in 2020 verder geoptimaliseerd worden. In samenwerking met programma 2 staat het onderdeel 'werkplicht' centraal voor de mensen die kunnen werken. Daarnaast wordt binnen het Werkcentrum, waar ook het Werkgever Service Punt onderdeel van is, een stevigere verbinding gezocht met het GrensInformatiePunt. Het regionale onderzoek dat in 2019 gestart is, zal in 2020 afgerond worden, inclusief de bijbehorende implementatie. Onderzocht wordt hoe grensoverschrijdende samenwerking binnen de regio West-Brabant vorm kan krijgen. De uitbreiding van ons GIP naar de regio wordt hierin nadrukkelijk meegenomen. De werkzaamheden voor het GIP op de Brabantse Wal worden blijvend uitgevoerd, onder voorbehoud van enkele minimale wijzigingen op basis van het onderzoek. Binnen Bergen op Zoom wordt er verder ingezet op de samenwerking economie-arbeidsmarkt-onderwijs, wat in 2021 leidt tot een op elkaar afgestemde visie en een passend beleid.	19, met daarbij behorende maatregelen die de ISD heeft uitgevoerd voor de drie gemeenten van de Brabantse Wal, is het vervolg op het onderzoek van het GIP uitgesteld. Niet alleen de Brabantse Wal gemeenten, maar ook de andere West-Brabantse gemeenten hadden in 2020 en 2021 prioriteiten gericht op COVID-19 en alles wat daarbij kwam (en nog komt) kijken. Er wordt op de fronten economie-arbeidsmarkt-onderwijs samengewerkt, maar, wederom, door de komst van COVID-19 is er nog niet voldoende ingezet op een structurele samenwerking (in de vorm van een visie en passend beleid) tussen deze drie onderdelen.
Vrijetijdseconomie	
2. Basis toeristische en recreatieve voorzieningen en een basis cultuur en sport- en beweegaanbod. De uitvoering wordt beperkt tot de wettelijke taak of het niveau landelijk gemiddelde. Het programma vrijetijdseconomie (VTE) bestaat uit de onderdelen Sport, Cultuur en Erfgoed, Toerisme en Recreatie. De afgelopen jaren is geïnvesteerd in de voorzieningen voor en het aanbod van recreatieve, toeristische en culturele activiteiten. De nadruk lag hierbij op kwantiteit en kwaliteit. De komende jaren zullen deze bestaande voorzieningen en activiteiten benut en geladen worden.	De uitgesproken ambitie is naar de achtergrond verschoven. De uitwerking van de opdracht zoals genoemd in het Focusakkoord (FA) heeft de prioriteit. Businesscases om te komen tot ombuigingen zijn geformuleerd en, in sommige gevallen, vastgesteld. Er wordt gewerkt aan de implementatie van de businesscases om de financiële situatie van de gemeente te verbeteren. (2.1 en 2.2) Met de uitwerking van het FA zijn diverse businesscases ontwikkeld die moeten

In 2021 zetten we de andere benadering die we vanaf 2020 hebben gekozen door. We zetten daarbij de effecten die we met vrijetijdseconomie willen bereiken centraal. De effecten zijn enerzijds sociaal maatschappelijk van aard. Vrijetijdseconomie levert naast een zinvolle tijdsbesteding een bijdrage aan o.a. sociale activering, het terugdringen van eenzaamheid, het bevorderen van een gezonde leefstijl, sociale cohesie en educatie in combinatie met duurzaamheid. Anderzijds moet het programma economische effecten bewerkstelligen. Een gemeente met hoogwaardige voorzieningen en een divers vrijetijdsaanbod is een aantrekkelijke gemeente met een prettig leef- en vestigingsklimaat. Er valt meer te beleven. Mensen willen onze gemeente bezoeken en/of daar wonen. Daarnaast kan het bijdragen aan meer werkgelegenheid. We werken hiervoor aan één uitvoeringsprogramma VTE. In dit programma leggen we naast de verbinding tussen sport, cultuur, erfgoed en toerisme/recreatie ook de verbinding met doelstellingen uit overige programma's van de gemeente omdat hier winst te behalen valt. Anders gezegd: welke doelen streven we als gemeente na, hoe kunnen we vanuit vrijetijdseconomie hieraan bijdragen en vice versa wat kan de uitvoering van andere programma's betekenen voor het realiseren van de gewenste effecten binnen vrijetijdseconomie. Gelet op de financiële situatie wordt hiervoor een basisaanbod gedefinieerd. Welke basisvoorwaarden zijn noodzakelijk om de gewenste effecten op het gebied van vrijetijdseconomie te realiseren. 2.1 Er is een basisaanbod aan sportsoorten en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken. 2.2 Er is een basisaanbod aan kunst en cultuur en passende faciliteiten, in lijn met de wettelijke taken. Het sportbeleid, de cultuurvisie en het (nog vast te stellen) evenementenbeleid wordt tot uitvoering gebracht. Waarbij extra aandacht is voor toekomstbestendigheid. Hierbij richten we ons op het aanbod en de betaalbaarheid daarvan voor gemeente, verenigingen/organisaties en inwoners. De sport- en culturele voorzieningen zijn een belangrijk middel om beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren en daarmee een bijdrage te leveren aan een gezonde (mentaal en fysiek) leefomgeving en een vitale bevolking. Sport en bewegen en kunst- en cultuuractiviteiten zijn een vorm van vrijetijdsbesteding. Samen met het toeristisch recreatieve aanbod zorgt het ervoor dat onze gemeente een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat heeft. De neveneffecten van het vrijetijdsaanbod leveren een bijdrage aan de realisatie van maatschappelijke effecten op andere beleidsterreinen. Het belang van sport en bewegen en kunst- en cultuuractiviteiten is dusdanig dat het behouden blijft voor onze inwoners. Samen met de cultuur- en sportpartners wordt onderzocht hoe het basisaanbod aan sport- en kunst en cultuursoorten eruit moet zien en welke basisvoorzieningen noodzakelijk zijn om de sport- en cultuuractiviteiten te beoefenen. De gemeente maakt een terugtrekkende beweging in haar verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud en de instandhouding van voorzieningen. We werken doorlopend aan een gezonde leefstijl voor alle inwoners en hebben extra aandacht voor kwetsbare groepen (mensen met een beperking, jeugd en ouderen). In dat kader worden de jaarlijkse opdrachten aan onze uitvoeringspartners, de Fitfabriek en het cultuurbedrijf, herijkt zodat de opdrachten een belangrijke bijdrage leveren aan de maatschappelijke effecten die we willen realiseren. Onderzocht wordt of onze uitvoeringspartners verder verzelfstandigd kunnen worden. 2.3 Erfgoed wat wettelijk verplicht is wordt nagekomen en mogelijkheden dat te kunnen doen in stand gehouden. Het erfgoedbeleid en vestingvisiebeleid zal verder geconcretiseerd worden met een kerkenvisie en het uithangbord, de monumenten en uitvoeringsprogramma vestingvisie, van de stad, zullen in stand worden gehouden en daarbij zal ook nadrukkelijk gezocht worden naar cofinanciering en duurzaamheid zal centraal staan.	leiden tot een efficiëntere en effectievere benutting van voorzieningen. In hoeverre dit tot een betaalbaardere situatie leidt voor onze gemeente, de verenigingen en inwoners is nog niet bekend. Geschat wordt dat met deze ombuigingen circa 3,9 miljoen euro bespaard wordt. Getracht wordt om voorzieningen en het aanbod te behouden. Waar nodig wordt versoberd of anders georganiseerd. Doel is en blijft om met vrijetijdseconomie een positieve bijdrage te leveren aan het realiseren van een aantrekkelijk leef- en vestigingsklimaat. De uitvoering van de businesscases is in volle gang of wordt opgestart. Het komende jaar/ de komende jaren wordt duidelijk in welke mate er, met behoud van voorzieningen en aanbod, bezuinigd kan worden. De Toerismepoort wordt niet doorontwikkeld, dus geen inzet hierop. VVV Brabantse Wal is de uitvoerende organisatie voor het toeristisch beleid en wordt vanaf Q3/Q4 samen met belanghebbenden partijen verder onderzocht.

De beschermde binnenstad zal blijven functioneren als de spin in het web als het gaat om het uitdragen van kennis en beleving van de grote monumenten en de erfgoedlocaties waarbij voor wat betreft de vestingrelicten de Zuiderwaterlinie de verbinding maakt met andere vestingsteden in meerdere toeristische opzichten. 2.4 Het toeristische recreatieve aanbod van Bergen op Zoom en omgeving heeft een positief effect op het leefklimaat van inwoners, het vestigingsklimaat van bedrijven en nieuwe bewoners. Het draagt bij aan een positief imago van de regio. Dit doen we samen met de Brabantse Wal. Met het nieuwe bestuur en de nieuwe opdracht van de Streekorganisatie wordt de samenwerking bekrachtigd. Door de huisvesting in Het Suikerlab en een bestuur bestaande uit vertegenwoordigers uit overheid, onderwijs én ondernemers wordt de Streekorganisatie toegankelijker maar ook zelfstandiger. Daarnaast wordt er uitvoering gegeven aan de Agenda Veerkrachtig Bestuur, met voornamelijk de focus op vermarkten, routing & signing en verhaallijnen. VVV Brabantse Wal blijft nauw betrokken bij de uitvoering van het toeristische beleid en Agenda Veerkrachtig Bestuur. Bij de ontwikkeling van Toerismepoort blijven ze met hun rol verbonden bij de andere functies en dragen ze alle verhaallijnen van de Brabantse Wal uit aan bezoekers en inwoners. Er wordt nog meer samengewerkt met de regio. Dit gebeurt o.a. binnen Geopark Schelde Delta. Bergen op Zoom maakt vanaf 2020 onderdeel uit van een intentieovereenkomst tussen 2 landen, 4 provincies en 61 gemeenten. In 2021 wordt het bidbook ingediend voor een UNESCO Global Geopark. Ook verkennen we met Regio West-Brabant de kansen en ambities binnen de sector VTE. We nemen ambtelijk en bestuurlijk een rol in deze verkenning. Daarnaast blijven we verbonden met Waterpoort en werken we samen om o.a. de kansen binnen de riviercruisemarkt te benutten binnen deze regio. Tot slot blijven we, ook na de viering van 75 jaar vrijheid, invulling geven aan programma Herdenken en faciliteren de Stichting Bevrijding Brabantse Wal en Stichting Bezoekersinformatiecentrum Erevelden.	
Onderwijs	
3. Een aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad. De gemeente probeert het huidige aanbod van onderwijs in stand te houden en streeft waar mogelijk naar uitbreiding van het aanbod. Kansen die zich voordoen om mbo- en hbo-opleidingen die goed aansluiten bij de regionale arbeidsmarkt te laten vestigen in Bergen op Zoom, worden ondersteund, maar er wordt niet actief op geacquireerd. De gemeente ondersteunt de regionale (onderwijs)plannen van Sterk Techniekonderwijs (focus op techniekonderwijs) en de Agenda Beroepsonderwijs (focus op aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt). De gemeente zet in op de ontwikkeling van de Broedplaats Agrofood. Dit betekent dat het concept verder wordt ingevuld, partners worden geacquireerd en subsidiemogelijkheden verder worden onderzocht. In het Focusakkoord is prioriteit gegeven aan het verbeteren van de verbinding tussen het onderwijs en economische ontwikkelingen. Hierbij wordt met name ingezet op innovatieve en het pakken van economische kansen bij koppelingen tussen onderwijs en economie. Er zal een SWOT-analyse uitgevoerd worden naar Bergen op Zoom als aantrekkelijke onderwijs- en studentenstad. Er zal minder prioriteit gegeven worden aan samenwerking met onderwijspartners en partnersteden. De samenwerking wordt met name gezocht in de bijeenkomsten van de Lokale en Regionale Educatieve Agenda.	De gemeente is betrokken bij gesprekken tussen het VO, MBO en het HBO over mogelijkheden om de programma's van het MBO en HBO af te stemmen op het programma van het voortgezet onderwijs, om zo de doorlopende lijn vanuit het voortgezet onderwijs soepeler te laten verlopen en daarmee ook de uitval op het MBO en het HBO te beperken. Ook het primair en voortgezet onderwijs werken samen om de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen. De gemeente Bergen op Zoom heeft de Lokale Educatieve Agenda (LEA) nieuw leven ingeblazen, zodat lokale onderwerpen in relatie tot het onderwijs met de schoolbesturen besproken kunnen worden. Voorheen was de LEA beperkt tot de voorschoolse aanbieders en het primair onderwijs. Vanaf het derde kwartaal zullen ook de VO-scholen worden uitgenodigd voor de LEA. Scholen en gemeenten ontwikkelen plannen om, in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs, maatregelen op de scholen te nemen om de door covid ontstane achterstanden (zowel leerachterstanden als op sociaal emotionele gebied) het hoofd te kunnen bieden. Het Rijk heeft bepaald dat onderwijs en gemeente deze interventies met elkaar af moeten stemmen. Dit gebeurt in de LEA en de REA.

4. Goede spreiding van kwalitatieve en levensvatbare scholen over dorpen en wijken. De gemeente heeft in 2020 een beleidsrijk integraal huisvestingsplan (IHP) opgesteld. Met de uitvoering van het IHP start de realisatie van toekomstbestendige onderwijshuisvesting in de dorpen en wijken. De gemeente zet hierbij in op doordecentralisatie van onderwijshuisvesting op de schaal van de schoolbesturen. In het beleidsrijke IHP is aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen. Het doel is om in 2021 te starten met de uitvoering van het IHP en de doordecentralisatie. Er worden geen nieuwe initiatieven ontplooid; de lopende activiteiten worden uitgevoerd. De gemeente geeft een nieuwe invulling aan het project Veilige School door middel van het project Safe&Sound. Er wordt hiermee ingezet op meer aandacht voor preventie en de betrokkenheid van veiligheidspartners bij de scholen.	De nieuwkomersvoorziening voor het primair onderwijs “Wereldwijs” is goed van start gegaan. Er zijn op het moment van het schrijven van dit bericht voldoende kinderen om een tweede groep te kunnen straten. De kinderen komen uit Bergen op Zoom, Steenbergen en Woensdrecht. Naar verwachting zullen de eerste kinderen na de herfstvakantie uit kunnen stromen naar het regulier basisonderwijs. De Vrije school ‘De Zeeridder” groeit boven verwachting en de gemeente dient zorg te dragen voor een adequate huisvesting.
5. Leerlingen hebben optimale kansen om hun talenten te ontwikkelen en benutten. Ook in 2021 werkt de gemeente mee aan de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en jeugdzorg. In het schooljaar 2019/2020 is gestart met de inrichting van een schoolondersteuningsteam (SOT) op elke school. Hier zijn zowel professionals uit het onderwijs als jeugdhulp bij aangesloten. Het werken met SOT’s is in 2020 geëvalueerd en zal in 2021 worden voortgezet, al dan niet met kleine wijzigingen die vanuit de evaluatie leiden tot een verbetering van het werken met SOT’s. De gemeente blijft via het Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) de komende jaren inzetten op een betere arbeidsmarktvoorbereiding voor jongeren in een kwetsbare positie. Dit gebeurt onder andere door de inzet van de groepsaanpak On My Way. Daarnaast werkt de gemeente aan een nadrukkelijke verbinding tussen de dienstverlening van de RMC en het Werkgevers Servicepunt West-Brabant. Via het Thuiszitterspact heeft de gemeente zich verbonden aan de ambitie dat geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend aanbod van onderwijs en/of zorg. De gemeente voert een actief onderwijskansenbeleid, waarin gelijke kansen voor alle kinderen centraal staan. Het project onderwijsambassadeurs wordt in 2021 voortgezet. De gemeente onderzoekt de mogelijkheid van een schoolbibliotheek op elke school. Daarnaast onderzoekt de gemeente nieuwe aanpakken die gelijke kansen voor nieuwkomers stimuleren, met name door realisatie van een nieuwkomersvoorziening voor kinderen van 6 tot 12 jaar. De gemeente stimuleert de doorgaande leerlijn, waardoor de overgangen tussen voorschoolse voorzieningen, primair onderwijs, voorgezet onderwijs en vervolgonderwijs soepel verlopen.	
6. Een leven lang leren. Door de voortzetting van onder andere de bibliotheek op school en de voorleesexpress zijn we in staat om laaggeletterdheid beter te signaleren en te voorkomen. De gemeente stimuleert inwoners om deel te nemen aan volwasseneneducatie en taalonderwijs. Hierbij is extra aandacht voor autochtone laaggeletterden, uitkeringsgerechtigden en inwoners die de Nederlandse taal moeten leren in het kader van de nieuwe wet inburgering. De gemeente stimuleert werkgevers om medewerkers bij te scholen in taal op de werkvloer en in het bieden van vrijwilligerswerk en werkervaringsplaatsen waarbij taal centraal staat.	

Financiële bijstellingen

Voortgezet onderwijs/ huisvesting **Structureel nadeel € 272.000**

In 2021 dient een nabetaling plaats te vinden aan Curio over de jaren 2018/2020 en 2021 ISK-gelden (Internationale Schakel Klassen) van € 153.000. Daarnaast dient een nabetaling plaats te vinden aan RSG ’t Rijks van € 58.000 voor 2020 en een verhoging in 2021 van € 61.000 als gevolg van bezwaar tegen de vaststelling van de doordecentralisatie-vergoeding. Hierover is op 29 juli 2021 een brief naar de raad gestuurd (Referentie: U21-006669).

Toerisme **Structureel voordeel € 102.000**

In de Begroting 2019 zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor economie. In 2019 en 2020 zijn deze middelen aangewend voor een bijdrage aan de Streekorganisatie Brabantse Wal, doordat deze bijdrage stopt, ontstaat er een structureel voordeel van € 102.000.

Verplichtingen business case cultuur **Incidenteel nadeel € 97.000**

Deze wijziging volgt vanuit de 3e uitwerking van het Focusakkoord. Zie voor de toelichting het document van de 3e uitwerking FA. De voor 2021 aangegane verplichtingen worden ten laste gebracht van het saldo 2021 en zorgen daarmee voor een incidenteel nadeel.

Cultuurstimulering **Incidenteel voordeel € 77.000**

Diverse subsidies zijn naar beneden bijgesteld op basis van definitieve beschikkingen. Ook zijn er subsidies waarvan we verwachten deze niet volledig in te zetten in 2021. Het gaat in totaal om een incidenteel voordelig bedrag van € 77.000.

West-Brabants Archief **Incidenteel voordeel € 63.000**

Het WBA heeft over 2020 een voordeel van € 180.000 voor de deelnemende gemeenten. Dit voordeel is o.a. ontstaan door de verkoop van het pand in Oudenbosch. Het bedrag zal naar rato in mindering worden gebracht op de deelnemersbijdrage in het vierde kwartaal van 2021. Voor de gemeente Bergen op Zoom betekent dit een voordeel van € 63.000.

Amateurkunst **Incidenteel voordeel € 52.000**

Op het product amateurkunst worden in 2021 diverse subsidies bijgesteld als gevolg van definitieve toekenningen. Daarnaast zijn in verband met corona een aantal evenementen niet doorgegaan (paradefestival-Jazz-Proefmei). Per saldo levert dit een incidenteel voordeel op van € 52.000.

Resterende mutaties (minder dan € 50.000) **Incidenteel voordeel € 98.000/ Structureel voordeel € 52.000**

- Diverse vastgoedaccounts programma 3: Incidenteel voordeel € 3.000/ Structureel voordeel € 21.000.
- Citymarketing: Incidenteel voordeel € 22.000/ structureel voordeel € 4.000.
- Economische ontwikkeling: Incidenteel voordeel € 36.000.
- Bijstelling subsidie Bibliotheekwerk: Structureel voordeel € 6.000.
- Bijstelling subsidie Poppodium: Structureel voordeel € 18.000.
- Sportstimulering en watersport: Incidenteel voordeel € 2.000/ structureel voordeel € 2.000.
- Bijdrage Archeologie: Incidenteel voordeel € 11.000.

Budgettair neutrale mutaties

- *Basisonderwijs/huisvesting:* Vanuit de Rijksdienst voor ondernemend Nederland is voor scholen een Specifieke Uitkering 'Ventilatie in Scholen' beschikbaar gesteld. Deze subsidie loopt via de gemeente. Momenteel hebben we een bedrag van € 1.335.000 ontvangen. Voor 2021 verwachten we een bedrag van € 1.140.000 uit te betalen en het resterende bedrag van € 195.000 wordt naar verwachting in 2022 uitbetaald.
- *Economische ontwikkeling:* We hebben in 2021 een voorschot van € 500.000 ontvangen inzake Stimuleringsregeling Biobased Economy – Green Chemistry Campus. Het totale subsidiebedrag dat we ontvangen is € 1.250.000. Activiteiten voor deze subsidie dienen voor 1 januari 2024 gerealiseerd te zijn. Voor dit jaar verwachten we voor ca. € 300.000 aan stimuleringsbijdragen uit te keren.

- *Sport - SPUK 2021:* De rijksbijdrage SPUK (€ 539.000) wordt overgeheveld van Algemene dekkingsmiddelen in Programma 5 naar Programma 3 (Vrijetijdseconomie).
- *Kosten voormalig FB:* Voorheen werd aan het Facilitair Bedrijf (FB) een subsidiebedrag verstrekt voor de huur van de Dr. Ir. Van Veenweg (Eventum). Op programma 3 vervallen deze kosten (€ 169.000). Op programma 4 vervalt de huuropbrengst.
- *Bijdrage aan de Zuiderwaterlinie*: Het betreft een bijdrage van € 30.000. € 15.000 wordt overgeheveld van Programma 5 naar Programma 3. € 15.000 komt uit Programma 3 zelf.
- *Onderwijs Kansen Beleid:* De voorlopige beschikking is € 134.000 hoger dan oorspronkelijk begroot.

Corona effecten

Sport – Compensatie Zwembaden SPUKIJZ 2020 **Incidenteel voordeel € 143.000**

De gemeente heeft gebruik gemaakt van de compensatieregeling voor zwembaden (SPUK-IJZ). De tegemoetkoming bedraagt € 994.000. Deze bijdrage is ontvangen in verband met corona en dient als dekking van de exploitatietekorten. In het 1e Concernbericht 2020 zijn de maanden maart en april 2020 voor de zwembaden kwijtgescholden. In de aanvraag voor compensatie zijn deze maanden alsnog meegenomen, aangezien de zwembaden vanaf maart de deuren gesloten moesten houden.

Door het bestaan van deze regeling konden wij terugkomen op ons besluit om de huur over maart en april 2020 kwijt te schelden; deze zijn alsnog geïnd. Doordat hier in de jaarrekening 2020 geen rekening mee is gehouden (regeling was toen niet bekend), levert dat een incidenteel voordeel op in 2021 van € 143.000. Dit voordeel is dus ter compensatie van een nadeel in 2020.

Resterende mutaties (minder dan € 50.000) **Incidenteel voordeel € 16.000**

- Minder opbrengsten marktgelden door corona (2021): Incidenteel nadeel € 9.000.
- Huur sportaccommodaties Compensatie Tegemoetkoming verhuurders sportaccommodaties (TVS) COVID-19 (2021): Incidenteel voordeel € 25.000.

Budgettair neutrale corona effecten (gelden ontvangen via het Rijk zijn opgenomen in Programma 5)

- *Voorschoolse voorziening peuters*: We ontvangen eenmalige coronacompensatie van € 19.000 ten behoeve van de voorschoolse voorziening peuters.

2.4 Programma 4 Woon- en leefomgeving (fysiek domein)

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
1. Realiseren aantrekkelijk woon- en leefklimaat. 1.1 Opzetten stedelijke programmering. Meer woningbouw claimen bij de Provincie en het Rijk om aantrekkingskracht als woonstad te vergroten. Meer inwoners, meer inkomsten, meer economische leefbaarheid. Versnellen en verhogen woningbouwprogramma. Er worden nieuwbouwwoningen gerealiseerd binnen de uitleggebieden Schelde vesting en Markiezaten en de locaties zoals opgenomen in de woningbouwprogrammering. We beogen daarbij eenzelfde productie te bereiken als de afgelopen paar jaar. We faciliteren plannen op prioritaire locaties in/ rond het centrum. Inbreidingslocatie om de stad compleet te maken en het ontdoen van de 'rotte appels' in de bestaande stad. 1.2 Op peil brengen en houden van voorzieningen in wijken en kernen. Mede naar aanleiding van het Focusakkoord is de verwachting, dat in oktober een IBOR-sessie plaats zal vinden waarbij o.a. op de agenda staat meer duiding te krijgen over de richting die de fracties uit willen met de beeldkwaliteit. Eventuele bijstelling (neerwaarts) van de ambitie is uiteraard van invloed op dit doel. 1.3 Vitaal buitengebied. Met betrekking tot het vitale buitengebied trachten we samen op te trekken met de buurgemeenten. Er is onvoldoende (beleids)capaciteit om dit zelfstandig te doen. 1.4 Werken aan Leefbaarheid en stedelijke vernieuwing. Met de lopende afspraken over de stedelijke vernieuwing binnen Fort-Zeekant, Nieuw-Borgvliet en Gageldonk-West wordt ingezet op het versterken van de leefbaarheid. Ook de nieuwbouwlocaties dragen bij aan versterking van de omliggende woongebieden en het draagvlak voor voorziening. Samen met onze partners als Stadlander, wijkagenten, WijZijn, bewonersplatforms, buurtpreventieteams e.a. zetten we ons in voor de leefbaarheid van onze wijken en kernen. Wij doen dit mede door de inzet van de 5 wijkverbinders en leefbaarheidsgesprekken. 1.5 Aanpakken leegstand en transformatie. Particuliere initiatieven voor de aanpak van transformatie en leegstand van vastgoed worden via de intakecommissie beoordeeld en afgestemd op de gemeentelijke programmering (wonen, werken, detailhandel, leisure, verkeer, duurzaamheid). Aandachtsgebieden zijn onder meer de Binnenstad en Plein XIII-Glacis-Stationsgebied. 1.6 Handhaven omgevingskwaliteit. Door slim en efficiënt om te gaan met verbeteringsinvesteringen met een sober en doelmatige invulling. Participatie met burgers en ondernemers dient een kans te zijn om de omgevingskwaliteit te verhogen. Afstoten en inkrimpen van het areaal dient hierbij altijd bespreekbaar te zijn. Door het kiezen van sobere materialen en doelmatige inrichting kan het dagelijks onderhoud eenvoudiger en goedkoper worden uitgevoerd. 1.7 In gang gezette verbinding van groene en blauwe omgeving wordt heroverwogen en nieuwe verbindingen worden niet aangegaan. Realisatie van de ecologische verbinding langs de Bleekloop, conform afspraak met waterschap en gemeente Roosendaal, trachten te temporiseren zodanig dat de uitvoering pas na dit jaar of zelfs nog later tot stand zal komen, maar de al toegezegde subsidie hiervoor in stand blijft. 1.8 Business case: uitbesteden onderhoud openbare ruimte. In september/oktober 2020 wordt in gesprek gegaan met het college over wat zij beogen met de businesscase. Gespreksvragen zijn bijvoorbeeld: Is het doel zo doelmatig mogelijk werken of misschien wel het slanker maken van de ambtelijke organisatie, hoe ver gaat het uitbesteden	

(compleet onderhoud op afstand of wil men zaken zelf blijven doen?). In 2013 is er namelijk ook onderzoek gedaan naar het uitbesteden van het onderhoud openbare ruimte. Destijds zijn er vijf scenario's verkend: Eigen dienst, Intergemeentelijke samenwerking, OverheidsBV, Overheidspartij Bestaand en Marktpartij. Het onderzoek uit 2013 is in grote lijnen nog bruikbaar, maar door een aantal veranderingen in de organisatie en wetgeving niet meer 1 op 1 toe te passen. De afdeling Openbare Ruimte bestaat bijvoorbeeld niet meer; de werkzaamheden zijn verdeeld over twee clusters (Buitendienst en B&O). Op basis van de uitkomsten van het gesprek in september/oktober 2020 kunnen we het onderzoek uit 2013 laten actualiseren.	
2. Realiseren goed werkende woningmarkt, binnenstedelijk transformeren met korte procedures. 2.1 Weten wat er speelt op de woningmarkt. In 2021 is de woonbarometer operationeel. Op basis van actuele gegevens worden de ontwikkelingen op het gebied van wonen structureel (per kwartaal) gemonitord. Over nieuwbouw maar ook over de bestaande woningvoorraad. Omdat cijfers over de woningmarkt niet alles zeggen, delen en verbinden we onze analyses met de lokale kennis. Voor de kernen stellen we in 2021 een leefbaarheidsmonitor en woonbehoefte onderzoek op. Hierover gaan we ook in gesprek met de dorpsraden. Ook de actuele woonvisie 2020 – 2024 geeft inzicht in de lokale behoefte. 2.2 Voldoende woningen voor alle doelgroepen in gemeente en regio Bergen op Zoom (vraag en aanbod sluiten op elkaar aan, ook gelet op de langere termijn). Ook het komend jaar moeten zo'n 275 woningen in totaal opgeleverd gaan worden. De gerealiseerde woningen (opgeleverde woningen) worden per kwartaal gemonitord. De ontwikkeling van deelgebieden Schelde Vesting, Markiezaten en overige ontwikkellocaties loopt gewoon door. 2.3 Een gevarieerd en onderscheidend woningaanbod. Zorgen voor voldoende woningen, een gevarieerd aanbod en de woningen aan laten sluiten bij de behoefte van de huidige en toekomstige inwoners. We zorgen waar kan voor een flexibel woonprogramma en spelen zo in op veranderingen in bevolkingsomvang en samenstelling. We maken nieuwe prestatieafspraken met Stadlander op basis van de actuele woonvisie 2020 – 2024 'Aangenaam wonen in Bergen op Zoom'. 2.4 Een flexibel woningbouwprogramma. Streven naar een flexibel woonprogramma en zo inspelen op de verandering in bevolkingsomvang en samenstelling. Jaarlijks wordt in april de woningbouwmatrix geactualiseerd en vastgesteld. De uitstraling en kwaliteiten van het reeds gerealiseerde deel van ScheldeVesting-noord hebben deze ontwikkeling succesvol gemaakt. Verkoop en ontwikkeling van de volgende deling in dit gebied kunnen door gegroeide interesse uit de markt groter worden opgezet, met een meer integraal plan dat beter op de bouwvolgorde past.	(2.2) In 2020 zijn circa 130 nieuwbouwwoningen gerealiseerd. Gereedgekomen woningen in 2020 zijn voornamelijk gerealiseerd op de locaties: Markiezaten (huurappartementen en koopwoningen) en Halsteren (koopwoningen). Geconcludeerd kan worden dat in 2020 de groei van de woningvoorraad achter is gebleven. Voor de komende jaren is het van belang het bouwtempo hoog te houden, naar verwachting worden in 2021 (zoals afgelopen jaren) weer meer woningen opgeleverd. Vooral binnen de projecten Markiezaten, Scheldevesting en diverse kleinschalige projecten. De monitor gerealiseerde woningen 2021 vindt plaats in het 1e kwartaal van 2022. Daarna zullen de complete cijfers beschikbaar zijn.
3. Duurzame economische ontwikkeling. De ontwikkelingen op dit onderdeel (revitalisering bedrijventerrein/ aanpak leegstand) staan vermeld in programma 3.	
4. Bergen op Zoom is goed bereikbaar, toegankelijk en verkeersveilig. 4.1 Stimuleren fiets en OV als alternatieven voor de auto. Met de realisatie van de snelfietsroute tussen Roosendaal en Bergen op Zoom in 2022 dragen wij bij aan fietsstimulering. Tevens maken wij met fietsen in de binnenstad de fiets aantrekkelijker ten opzichte van gemotoriseerd verkeer door de aanpassing van het verkeersregime in de binnenstad. 4.2 Voldoende en goede parkeerplaatsen voor auto's. Dagelijkse monitoring van de parkeersituatie in het gereguleerd gebied zorgt voor een accuraat beeld van de parkeersituatie. Zo kan indien mogelijk snel gereageerd worden op knelpunten en behoefte(n). Buiten het gereguleerd gebied vindt dit ad-hoc plaats op basis van meldingen. Bij nieuwbouw en verbouw wordt altijd conform de Nota Parkeernormering gehandeld. 4.3 Verdere digitalisering parkeren en vervoer Voorbereid op MaaS. Inventarisatie van alle beschikbare digitale gegevens rond parkeren en vervoer (eigen gegevens en gegevens van Provincie en derden) worden samengebracht. Bezien wordt hoe deze informatie al dan niet gebundeld kan worden en toegankelijk gemaakt kan worden voor bewoners/ bezoekers van de stad. 4.4 Snelle regionale busverbindingen met fietsparkeervoorzieningen bij de haltes. & 4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen.	

Middels de nieuwe OV-concessie 'gedeelde mobiliteit' vindt er meer invlechting plaats tussen klein- en grootschalig OV. Deelfietsen en kleinschalig besteld vervoer zorgen voor maatwerk op OV-gebied. Door de gestrekte lijnvoering met deze aanvullende diensten te combineren ontstaan er buslijnen door en langs onze kernen met daarbij alternatieven voor de laatste kilometer. Bij bushaltes zijn reeds extra fietsenstalvoorzieningen gerealiseerd. 4.5 Kleinschalig OV in de wijken en kernen (voorbereid op MaaS Mobility as a Service) Middels de pilot 'flexibel openbaar vervoer' is er in de wijken en kernen een nieuw mobiliteitsaanbod ontstaan. Op negen locaties worden najaar 2020 deelfietsen geplaatst. In de wijken Gageldonk, Warande, Meilust en Noordgeest rijdt Bravo-flex. Een besteld busje dat vanaf de oude haltes in het gebied van lijn 22 en 23 tussen alle andere bushaltes rijdt binnen de stad. Voor Lepelstraat is er een HUB-taxi. Inwoners die ten noorden van de provinciale weg N259 wonen kunnen met de taxi naar Molenplein. Dit betreft de overstaplocatie richting het station of Rotterdam. De pilot is de opmaat voor de concessie vanaf 2023, Bergen op Zoom loopt daarop vooruit. 4.6 Goede fietspaden en voldoende fietsparkeerplaatsen. Omdat er in de toekomst meer mensen gebruik gaan maken van de fiets voor de korte en middellange afstand dienen met name de hoofdroutes te worden voorzien van een voldoende kwaliteit verharding. Bij vervanging dient het uitgangspunt te zijn dat tegels vervangen dienen te worden door circulair asfalt of beton. Ook moet er met de inrichting en vormgeving rekening gehouden worden met de snelle opkomst van de E-bike en de Speed Pedelec. Bij drukke verblijfsplaatsen zoals (buurt)winkelcentra dienen er voldoende fietsparkeerplaatsen te zijn. Ook dient bij centrale haltes van openbaar vervoer (HUB) voldoende plaatsen te zijn waar men kan overstappen naar bus, taxi, trein, fiets of voet. 4.7 Kwaliteitsbehoud in de openbare ruimte door groot onderhoud. Alternatieven onderzoeken voor levensduurverlengende maatregelen in plaats van vervanging. Omdat er beperkte middelen zijn om te investeren dient er meer ingezet te worden op groot onderhoud. Uit nader onderzoek is gebleken dat de constructieve veiligheid van de kademuren Oude Binnenhaven in relatie tot de verkeersfunctie niet voldoet; in dit project wordt het beschikbare krediet voor aanpak van deze veiligheid geprioriteerd. De technische maatregel wordt nog steeds gecombineerd met het renoveren van de historische muurdelen. 4.8 Doorstroming van autoverkeer rond de stad verbeteren. In de stad meer ruimte voor fietsers en voetgangers (link naar 4.2). Voorgestelde aanpassingen aan kruispunten centrumring uitvoeren, waarbij ook aanpassing Pastoor Joorenplein plaatsvindt met aanleg extra parkeerplaatsen (link naar 4.2 voldoende parkeerplaatsen). 4.9 Afwikkeling verkeer op knooppunten Zoomland (incl. afrit 28) en Markiezaten. Samen met de RWB zijn wij in gesprek om de knooppunten Zoomland en Markiezaat vanuit de corridor-benadering te verbeteren. Talking-logistics, betrouwbaar wegennet en smart mobility dragen tezamen bij aan mogelijke knelpuntvermindering. Inzet is om op meerdere fronten actief te zijn om aandacht te vragen voor deze knelpunten. Feitelijk zijn wij als gemeente slechts adviserend, lobbyend want Rijkswaterstaat is in opdracht van het Rijk aan zet om hier verbetering door te voeren als wegbeheerder. 4.10 Temporiseren in de aanpak verkeersveiligheid waar verantwoord. De provincie heeft in 2019 een nieuw verkeersveiligheidsplan voor 4 jaar vastgesteld (2020 – 2023). De RWB is samen met alle west Brabantse gemeenten een regionale uitwerking van dit plan aan het opstellen. Hierbij is het nadrukkelijk de bedoeling dat gemeenten hierbij een actieve rol pakken in de verkeersveiligheidsopgave. Temporiseren wordt lastig, gezien de ambities en noodzakelijke maatregelen die de Provincie en de regio voorstaan. 4.11 Meer elektrische laadpalen op straat en meer ruimte voor deelauto's. Laadpalen op straat worden naar behoefte aangelegd. Gezien de landelijke milieudoelstellingen wordt ons beleid aangaande elektrische voertuigen herzien, om in te kunnen spelen op de toekomst. Hierbij wordt een link gelegd met de mogelijkheden die wij als gemeente gaan krijgen rond betaald parkeren van emissieloze voertuigen per 1 juli 2021 (als wet wordt aangenomen). Aangaande deelauto's wordt in de Schelde Vesting een gedeelte ontwikkelt waarbij een deelauto-pilot als uitwerking is opgenomen. Belangrijk hierbij is om ook goed in beeld te krijgen hoe kosten en opbrengsten zich tot elkaar verhouden.	

5. Vitale binnenstad. De ontwikkelingen op dit onderdeel (brede aanpak binnenstad) staan vermeld in programma 3.	
6. Omgevingswet. Het invoeringstraject geven wij vorm aan de hand van de vastgestelde Startnotitie Invoering Omgevingswet en het opgestelde plan van aanpak. Het invoeringstraject verloopt langs drie werkstromen. Via diverse deelprojecten binnen de werkstromen wordt uitvoering gegeven aan de implementatie van de Omgevingswet. We onderscheiden: • Juridisch instrumentarium en Digitalisering: Omgevingsvisie en Regelgeving & Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO); • Werkprocessen: Vergunningverleningsproces Omgevingsvergunning en Intakeproces 'Initiatieven Mogelijk Maken' (IMM); • Werkwijzen en vaardigheden: Opleidingen, trainingen en proeftuinen. <u>Instrumentarium en DSO</u> Komende periode wordt er middels een co-creatieve aanpak toegewerkt naar een Omgevingsvisie 1.0. Verder geven we uitvoering aan alle voorbereidende activiteiten die nodig zijn om op 1 januari 2022 klaar te zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet, uitgaande van een gelijkblijvend dienstverleningsniveau. Leidraad hierbij is de minimale actielijst van de VNG. <u>Werkprocessen</u> Het werkproces van vergunningverlening maken we Omgevingswetproof. Dit betekent nieuwe procesbeschrijvingen en herijking van zowel interne werkafspraken als afspraken met onze ketenpartners gericht op het kunnen verlenen van vergunningen binnen de gestelde termijn van 8 weken. We ontwikkelen een intakeproces dat aansluit bij de geest van de Omgevingswet. Een proefperiode hiervoor is gestart. De planning is eind 2020 het implementatieplan gereed te hebben, zodat per 2021 het nieuwe proces kan worden ingevoerd. <u>Werkwijzen en vaardigheden</u> We werken samen met P&O een 'academie' uit, waarin een passend aanbod aan opleidingen en vaardigheden wordt aangeboden. We blijven via pilots en proeftuinen oefenen in de geest van de wet en geven vorm aan bestuurlijke vernieuwing en betrokkenheid van de raad. Verbeteren en versnellen van besluitvorming over projecten door Lean (proces en projectgericht) te denken en te werken in de fysieke leefomgeving. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de vernieuwde applicatie "Provit" en de integrale 10-jaars programmering vanuit Beheer & Onderhoud. De deelnemers van de projectendriehoek bestaan uit collega's die een sleutelrol vervullen in het proces rondom totstandkoming van de programmering binnen het fysieke domein.	Op 27 mei 2021 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties bekendgemaakt dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet met zes maanden wordt uitgesteld. Dit betekent dat de nieuwe inwerkingtredingsdatum 1 juli 2022 is. Het invoeringsprogramma is erop gericht om tijdig klaar te zijn voor de inwerkingtreding. Van temporisering door het uitstel is geen sprake. Bovendien zou een rem op de voorbereidende werkzaamheden het momentum verstoren. Door het uitstel verschuift het proefdraaien en testen van werkprocessen en applicaties meer naar de eerste helft van 2022. In deze periode zetten we ook in op interne en externe communicatie alsmede het voorzetten van de verdere opleiding en training van medewerkers.
7. Passend aanbod voorzieningen voor schoon, heel en veilig. Om invulling te geven aan de ambitie uit het Focusakkoord om de "IBOR-kwaliteit jaarlijks te heroverwegen" wordt in het najaar van 2020 voorzien in het organiseren van een beeldvormende sessie met de raadsfracties over de beeldkwaliteit in relatie tot de financiële kaders. De eerste gedachten gaan momenteel uit om hiertoe een coronaproof fysieke sessie in de eetkamer te organiseren waarbij de uitgangspunten van het IBOR-plan 2018-2022 kunnen worden herijkt (vergelijkbaar met de sessie ter voorbereiding van het IBOR-plan in 2017). Tijdens deze sessie kunnen tevens de volgende punten uit het Focusakkoord als agendapunt worden meegenomen: "Handhaven omgevingskwaliteit. Verbeteringsinvesteringen stoppen" (punt 1.6 van de subdoelen), "kwaliteitsbehoud in de openbare ruimte bij groot onderhoud" (punt 4.7 van de subdoelen), "bij 'vervangingsprojecten' in de openbare ruimte reconstructie en/of herinrichting" (punt 7.3 van de hoofddoelen), "het toespitsen van de activiteiten op hoofddoelen" (punt 7.9 van de subdoelen). Het resterende deel van het krediet voor de kwalitatieve verbetering van de Geertruidapolder wordt ingezet om een deel van de Zeelandhaven een definitieve inrichting te geven. Dit komt, naast de veiligheid en beheersbaarheid van de openbare ruimte, de aantrekkelijkheid en verkoopbaarheid van de vrije bedrijfskavels in dit gebied ten goede. Bevorderen van de integraliteit bij vervangingsprojecten en groot onderhoud binnen het fysiek Domein passend binnen de financiële kaders van Beheer & Onderhoud (B&O). Door wettelijke taken van de verschillende beheercomponenten te combineren kan er werk met werk gemaakt worden. De wensen en verbeteringen kunnen dan met de omgeving binnen de (financiële) mogelijkheden worden meegenomen.	

8. (Te) verantwoorde(n) inzet van gemeentelijk vastgoed. Het gemeentelijk vastgoed is gelieerd aan beleid van andere gemeentelijke beleidsvelden, over de volle breedte. Het door die beleidsvelden geformuleerde beleid geeft kaders en normen voor de huisvesting van de diensten die binnen dat beleidsveld geleverd worden. Hiervoor is vaak gemeentelijk vastgoed ingezet, terwijl het hebben van vastgoed geen gemeentelijke kerntaak is. Het is bij voorbaat ook niet goedkoper voor een huurder. Een marktpartij zou net zo goed plaats kunnen bieden aan die diensten of het betreffende gebouw van de gemeente kunnen kopen om continuering van die diensten op die plaats te garanderen. Er wordt daarom een lijst opgesteld van gebouwen waar de gemeente geen eigenaar van hoeft te zijn. Waar diensten worden geleverd in opdracht van een beleidsdienst zal gezamenlijk een businesscase worden opgesteld over de keuze tot aanhouden of afstoten van vastgoed en mogelijke alternatieven. Desalniettemin zullen er objecten in portefeuille blijven. In die gevallen is vastgoedbeleid nodig, dat in 2020 is geactualiseerd. Gestreefd wordt naar een verdere verzakelijking in de vastgoedportefeuille. Het Meerjaren Onderhoudsplan zal conditie-gestuurd worden ingericht, wat een afweging kan geven ten aanzien van instandhouding, sloop, renovatie of vernieuwing, voor zover dit binnen de beschikbare financiële middelen past. Hetzelfde geldt voor duurzaamheid op het gebied van vastgoed. Vooralsnog zijn we zeer terughoudend met duurzaamheidsinvesteringen, ter voorkoming dat we dat doen in vastgoed dat daarna wordt afgestoten.	

Financiële bijstellingen

Volkshuisvesting/ beheer woonwagens **Incidenteel voordeel € 575.000/ Struct. voordeel € 35.000**

Als gevolg van de verkoop van standplaatsen hoeft in 2021 minder onderhoud aan standplaatsen uitgevoerd te worden. Daarnaast vinden kleine aanpassingen op diverse budgetten plaats. Dit levert een structureel voordeel op van € 65.000. De bijstelling voor lagere verhuuropbrengsten in 2021 vanwege de verkochte standplaatsen levert een structureel nadeel op van € 30.000.

Per medio augustus zijn 15 standplaatsen verkocht voor in totaal € 577.000. Momenteel zijn nog gesprekken gaande voor verkoop van standplaatsen. De (extra) opbrengsten van deze verkopen voor dit jaar worden geraamd op € 205.000. In totaal dus een verwachte verkoopopbrengst van € 782.000 in 2021. In het 1e Concernbericht 2021 is rekening gehouden met een verkoopopbrengst van € 272.000. In dit 2e Concernbericht vindt door meer verkopen nogmaals een positieve bijstelling plaats van incidenteel € 510.000. Doordat de verkoop en invulling niet volledig afgerond wordt in 2021, zal de daadwerkelijke inhuur van een onderhoudsregisseur incidenteel € 30.000 minder zijn dan begroot.

Project Waterlinie (Landschappen van Allure) **Incidenteel nadeel € 464.000**

In het project Waterlinie zijn er werken uitgevoerd voor grondzaken die binnen het project de Waterlinie lagen. Hiervoor zijn kosten gemaakt, daartegenover zijn opbrengsten gegenereerd. Het verschil tussen de kosten en opbrengsten geeft een éénmalig tekort van € 357.000.

Daarnaast is er op de totale investering van € 11,8 miljoen voor het project de Waterlinie, zoals geraamd in 2013, een overschrijding van € 107.000. Beide nadelen worden meegenomen en ten laste gebracht van het exploitatiesaldo. Dit is conform de raadsbrief met referentie U21-009597.

Omgevingsvergunningen leges **Incidenteel voordeel € 200.000**

Voor dit jaar verwachten we € 200.000 meer legesinkomsten dan geraamd. Tot 1 september zijn er voor circa € 750.000 aan vergunningen verleend waardoor de prognose voor 2021 bijgesteld wordt.

Vastgoed account Vastgoed algemeen (a) (3e uitwerking FA) **Incidenteel nadeel € 176.000**

Deze wijziging volgt vanuit de 3e uitwerking van het Focusakkoord. Zie voor de toelichting het document van de 3e uitwerking FA.

Vastgoed account Vastgoed algemeen (b) **Incidenteel nadeel € 164.000**

Van diverse panden wordt een lagere huuropbrengst verwacht in 2021. De drie grootste bijstellingen zijn de huuropbrengsten van de St. Annastraat 6 (€ -22.000), Wassenaarstraat 61 (€ -90.000) en Hinkeloord 14a (€ -16.000)

Het pand Wassenaarstraat 61 maakt deel uit van het herontwikkelobject Wassenaarstraat - Burg. Van Hasseltstraat – Coehoornparkstraat. Het gebouw Wassenaarstraat wordt tijdelijk nog beschikbaar gesteld voor gebruik om maatschappelijke doelen te dienen (onder andere voor SIDS-archeologie).

Vastgoedaccount parkeren **Structureel nadeel € 80.000**

De hogere lasten Vastgoedaccount parkeren zijn grotendeels een gevolg van een groter eigendomsaandeel in VvE Lindebaan door uitbreiding na transformatie van het complex. De structurele bijdrage dient verhoogd te worden wegens noodzakelijke uitvoering van technische verbeteringen aan gemeenschappelijke delen en toegenomen prijsstijgingen.

Mutatie DAB-lab **Structureel voordeel € 79.000**

Er is sprake van een sterke toename van de huurinkomsten in het DAB-lab waardoor deze met € 147.000 kunnen worden verhoogd. Tegelijkertijd nemen ook de exploitatielasten toe van het gebouw met € 68.000. Per saldo een voordeel van € 79.000.

Milieuzorg – OMWB **Incidenteel nadeel € 55.000**

Op het programma 1, basistaken verwachten we voor 2021 een overschrijding van € 55.000. Dit komt omdat een aantal specifieke dossiers extra drukken op het beschikbare budget.

Resterende mutaties (minder dan € 50.000) **Incidenteel voordeel € 12.000**

- Grondbedrijf: Incidenteel voordeel € 12.000.

Budgettair neutrale mutaties

- *Geen huuropbrengst Eventum:* Voorheen werd aan het FB een subsidiebedrag verstrekt voor de huur van de Dr. Ir. Van Veenweg (Eventum). Op programma 3 vervallen deze kosten. Op programma 4 vervalt de huuropbrengst (€ 169.000).
- *Budget ISV:* Overhevelen van dit budget van € 5.000 van Programma 4 naar Programma 1.
- *Samen prioriteren:* Het budget voor samen prioriteren van € 50.000 wordt gevormd in Programma 5 uit budgetten van Programma 4.

Corona effecten

Opbrengst parkeerbelasting (2021) **Incidenteel nadeel € 750.000**

Als gevolg van corona zijn met name in de eerste vier maanden van 2021 de opbrengsten parkeren fors achtergebleven. Voor 2021 schatten we de inkomstenderving opbrengst parkeren als gevolg van corona in op € 750.000.

Budgettair neutrale corona effecten (gelden ontvangen via het Rijk zijn opgenomen in Programma 5)

- *Afval:* Door de coronacrisis hebben we zowel in 2020 als in 2021 extra kosten gemaakt en inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is, door onder andere het thuiswerken, in hoeveelheid gegroeid. Van het Rijk wordt € 108.000 ontvangen. Het uiteindelijke saldo van het product wordt bij de jaarrekening 2021 verrekend met de voorziening huishoudelijk afval.

2.5 Programma 5 Bedrijfsvoering, financiën en dienstverlening

Dit zijn onze doelstellingen en activiteiten voor 2021

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
Bedrijfsvoering	
1.1 Human Resources (HR). Het HR-beleid schept de randvoorwaarden om onze medewerkers optimaal te laten bijdragen aan de doelstellingen van de gemeente. Alles is daarbij gericht op een sobere en doelmatige organisatie. Belangrijk speerpunt is cultuurontwikkeling binnen onze organisatie. Waar nu een vooral reactieve cultuur heerst in de organisatie werken we aan ontwikkeling van een proactieve cultuur. Dit komt niet alleen de kwaliteit maar ook de productiecapaciteit ten goede en zal op termijn ook kunnen resulteren in minder medewerkers en leidinggevende functies. De cultuurontwikkeling in de organisatie vraagt een meerjarige aanpak en wordt halfjaarlijks gemeten. Cultuurontwikkeling staat in nauwe verbinding met de bemensing in de organisatie. Juist omdat hier een forse opgave ligt, is gekozen voor duaal management. Bij de HR-managers ligt een belangrijk deel van de veranderkundige taak: de juiste mens op de juiste plek en een zo efficiënt mogelijk inzet van mensen (kostenbesparing). Eerste successen hierin zijn behaald door beheersing van de personeelslasten. Ondersteund door de vakgroep HR wordt gewerkt aan een modern en strategisch HR-beleid en aantrekkelijk werkgeverschap. Hierbij hoort een positieve arbeidsmarktpositionering en profilering. *Duurzame inzetbaarheid:* Door de voorziene wijzigingen uit het Focusakkoord wordt de komende jaren stevig ingezet op de duurzame inzetbaarheid van alle medewerkers. Bij duurzame inzetbaarheid hebben werkgever en werknemer een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Uitgangspunt daarbij is de juiste persoon op de juiste plaats op het juiste moment. Jaarlijks wordt een strategisch opleidingsplan opgesteld. Loopbaanadvies en -mobiliteit worden gefaciliteerd. Vroegtijdig anticiperen we op vacatures die ontstaan door pensionering. We dringen verzuim actief terug met een breed plan van aanpak. We peilen de behoeften en de vitaliteit van onze medewerkers en we spreken medewerkers aan op toegevoegde waarde en effectiviteit. We borgen Het Goede Gesprek, het systeem van functionerings- en beoordelingsgesprekken, als instrument. *Meten is weten:* HR-analytics wordt steeds belangrijker. Op basis van de ken- en stuurgetallen wordt de HR-agenda jaarlijks geactualiseerd. Vanaf 2020 zijn er drie HR-dashboards beschikbaar. De benchmark met 'Vensters voor bedrijfsvoering' wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De beleidsindicatoren inzake bedrijfsvoering (formatie, bezetting, inhuur, overhead en apparaatskosten) worden sinds 2017 standaard opgenomen in de beleidsdocumenten. Jaarlijks neemt de gemeente deel aan de Personeelsmonitor van de VNG. Dit biedt de mogelijkheid om onze cijfers af te zetten tegen de landelijke relevante HR-kengetallen. We stellen een lijst samen van passende referentiegemeenten waarmee onderdelen relevant kunnen worden gebenchmarkt. *CAO:* Bij het maken van de begroting is nog niets bekend over de inhoud van de nieuwe CAO per 1-1-2021. In het beleidskader 2021-2024 is aangegeven dat voor de lonen 2021 gerekend zal worden met 3,1% stijging ten opzichte van 2020. Dit is een raming voor zowel de CAO-afspraken als voor de premieverhogingen ABP. *Personeels- en Salarisadministratie (PSA):* De basistaken van HR worden uitgevoerd met het personeels- en salarissysteem. De onderliggende werkprocessen zijn conform wetgeving en worden onderhouden en waar mogelijk verbeterd. *Organisatieontwikkeling:* De organisatieontwikkeling staat ten dienste van de organisatiedoelen en is daarmee van de gehele organisatie, maar wordt vanuit het team HR gefaciliteerd. De kernbegrippen uit het coalitieakkoord zijn geborgd in onze bedrijfsvoering. Verbindend, eerlijk, vooruitstrevend en financieel solide hebben we in 2019 vertaald in onze organisatievisie en in onze sturingsprincipes. Er zijn vier ontwikkelsporen geformuleerd die vanaf medio 2019 leidend zijn bij de verdere organisatieontwikkeling en die op basis van het Focusakkoord in stand blijven. Dat zijn: a) denken en werken vanuit de klant b) vooruitgang voor en door mensen (kwaliteit eigen personeel belangrijke succesfactor) c) procesgericht werken	(1.1) We zijn gestart met de uitwerking zoals aangegeven in het plan van aanpak vernieuwen en verbeteren van de organisatie: Bergen op Zoom dat ben jij!. Dit betekent dat in 2021 het duaal management zal worden opgeheven en dat er een toekomst bestendige afdeling P&O zal worden ingericht. We realiseren die doorontwikkeling van P&O terwijl de winkel open is. De aandacht voor een strategisch HR-beleid zal in 2022 verder worden opgepakt. Door HR is het afgelopen jaar fors geïnvesteerd in de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Dit vraagstuk is gedurende het jaar alleen maar groter geworden doordat de uitvoering van de Business Cases en de personele taakstelling ter hand is genomen. In september is overeenstemming met de bonden bereikt over de voorloper sociaal plan. De uitvoering van dit sociaal plan vraag nog veel capaciteit van Management en HR. Er is op dit moment nog geen zicht op een nieuwe CAO. (1.2) Wij voeren momenteel met verschillende maatschappelijke organisaties oriënterende gesprekken om te onderzoeken of we kunnen komen tot

d) werken met verbindende en sturende data.
Deze ontwikkelsporen worden in de drie grote transformaties (sociaal, fysiek en bedrijfsvoering) de komende jaren toegepast en benut. De voortgang wordt periodiek gemonitord via voortgangsrapportages van de transformaties.

1.2 Facilitaire diensten.
Een efficiënte bedrijfsvoering vraagt om herkenbare, professionele en servicegerichte facilitaire dienstverlening. Deze dienstverlening is flexibel, toegankelijk en op maat, waarbij goede kwaliteit en realistische kosten met elkaar in evenwicht zijn. Facilitaire dienstverlening zorgt ervoor dat gemeentelijke gebouwen, beveiliging, inrichting en overige faciliteiten op orde zijn. Naast het zorgdragen voor de 'dagelijkse facilitaire dienstverlening' richt Facilitair zich in 2021 specifiek op:

Huisvestingsconcept 2021: De organisatie van het werk is door COVID-19 en door het Focusakkoord drastisch aan het veranderen. Nog meer moeten we de afweging maken waar en hoe we de schaarse capaciteit willen inzetten. Kan het slimmer en wordt het intensiever thuiswerken een vast gegeven? Dit heeft effecten op bijvoorbeeld de huisvesting van onze medewerkers, de verdere digitalisering en de herziening van werkprocessen met de methodiek van Lean Six Sigma.

Een nieuw te vormen projectgroep werkt een huisvestingsconcept uit gebaseerd op 4 pijlers en levert dit uiterlijk 31 december 2020 op:
• Huisvesting bestuur
• Inrichting baliefuncties (dienstverlening)
• Meet en Seat plek voor medewerkers (huisvesting organisatie)
• Digitalisering i.r.t. thuiswerken (dienstverlening)
Uitgangspunten hierbij zijn dat we hierbij rekening houden met
- De bezuinigingsopgave vanuit het Focusakkoord
- De ervaring die is opgedaan met thuiswerken tijdens de coronacrisis
- Het reduceren van het aantal panden dat we als ambtelijke organisatie in gebruik hebben.

Een effectieve en efficiënte facilitaire ondersteuning van de organisatie: In 2021 wordt een facilitair beleidsplan opgesteld, met daarin onder andere een toekomstvisie op de facilitaire voorzieningen in de komende jaren. Daarnaast wordt in dit plan aangegeven hoe duurzaamheid past in de facilitaire dienstverlening en in de huisvesting.

1.3 Informatieve voorziening en dienstverlening.
Dienstverlening: In 2020 is gewerkt aan een visie op dienstverlening waarin belangrijke uitgangspunten zoals modern en innovatief zijn opgenomen. Kwalitatief hoogstaand, first-time right, korte doorlooptijden zijn belangrijke speerpunten. Een doorgroei van onze digitale dienstverlening zoals in de bankensector is de ambitie. Dit betekent dat enkelvoudige product- en dienstverlening waar mogelijk digitaal wordt afgehandeld. Hiervoor is een forse ontwikkeling nodig in verdergaande digitalisering en automatisering. De ambities in dienstverlening zijn niet voor niets een belangrijke reden voor uittreding uit de GR ICT-WBW.

In 2021 voeren we een nulmeting klanttevredenheid uit op basis waarvan we een plan van aanpak maken gericht op het bereiken van het doel voor de daaropvolgende jaren (5% stijging van de klanttevredenheid, zoals benoemd in het Focusakkoord).

Landelijk ontwikkelingen ICT en (digitale) dienstverlening: Als gemeente volgen we de landelijke (technologische) ontwikkelingen die onder andere komen vanuit de rijksoverheid en de VNG (programma VNG-realisatie). In 2021 onderzoeken wij wat de consequenties zijn voor onze gemeente op het gebied van ICT en (digitale) dienstverlening vanuit de wet digitale overheid, de wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, de wet Open overheid, de Europese verordening Single Digital Gateway en Archiefwet. Deze wetten komen naar verwachting tot definitieve besluitvorming in 2021. Daarbij staat de verdere ontwikkeling en borging van de AVG en toegankelijkheid van de overheid op de agenda.

Nieuwe leverancier ICT-infrastructuur: Op 23 juni 2020 is het besluit genomen om als gemeente uit te treden uit de gemeenschappelijke regeling ICT-samenwerking West-Brabant-West. De overgang van de GR ICT-WBW naar een commerciële partij zal in 2021 veel van de beschikbare capaciteit van I&P vergen. De volledige ICT-infrastructuur van de totale gemeente moet overgezet worden van ICT-WBW naar een nieuw te contracteren marktpartij (aanbesteding). Gezien de grootte van het project, het belang ervan voor onze volledige gemeentelijke dienstverlening en het beperken van kosten, worden daarnaast alleen nog wettelijke wijzigingen op het gebied van informatiemanagement opgepakt. Om goed regie te kunnen voeren op de nieuwe commerciële partij, die als dienst een ICT-infrastructuur gaat leveren, brengen wij in 2021 onze regieorganisatie en het functioneel- en applicatiebeheer op orde.

gezamenlijke huisvesting, lees "Het huis van de Stad". Het facilitairbeleid stellen we op zodra we duidelijkheid hebben over deze mogelijke stap.

(1.3) In 2021 zijn een aantal belangrijke processen digitaal beschikbaar gesteld voor de burgers en ondernemers, zoals debiteuren contact email, subsidieverantwoording, aanvraag TONK. Tevens is het afmelden voor afspraken via de website vereenvoudigd, waardoor de vrijgekomen plekken snel ingezet kunnen worden voor nieuwe aanmeldingen en de bezetting verhoogd wordt.

De Wet Open Overheid is uitgesteld en gaat op zijn vroegst in per 2022. Dat geldt ook voor implementatie van de eerste fase van Single Digital Gateway. De inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet is vooralsnog voorzien in de zomer van 2022 of januari 2023.

In 2021 is een Europese aanbestedingsprocedure gestart en afgerond. Sogeti is geselecteerd als nieuwe leverancier. Sogeti heeft op de onderdelen kwaliteit en financiën een goed gescoord. Sogeti zal vanaf september tot december alle techniek gelijk vernieuwen (o.a. de servers en netwerken). Vanaf 1 januari 2022 neemt Sogeti de ICT-dienstverlening volledig over van ICT-WBW.

In 2021 is een plan goedgekeurd voor de borging van architectuur binnen het cluster Informatie & Processen. Eind 2021 wordt een architectuurteam opgericht en wordt het opleidingstraject gestart. Tevens zijn diverse rollen

Integraal dashboard en PDCA-cyclus voor het management: In 2021 wordt een integraal dashboard en een bijbehorende planning & control-cyclus ontwikkeld voor de HR-, resultaat-, concernmanagers en directie. In de tweede helft van 2021 worden periodiek managementgesprekken gehouden om de resultaten van de clusters en aandachtsgebieden te bespreken. Het integrale dashboard ondersteunt deze gesprekken met cluster specifieke en concern brede indicatoren. Het dashboard gaat aan het einde van het tweede kwartaal live, maar wordt nog niet volledig opgeleverd en fungeert als groeimodel. *Informatiebeheer:* In 2021 wordt procesgericht werken verder vormgegeven binnen de organisatie, krijgt de ingezette ontwikkeling van het team Informatiebeheer meer vorm en wordt een toekomstvisie voor informatisering op het gebied van Informatiebeheer in de gemeente uitgewerkt. Deze ontwikkelingen maken onderdeel uit van het op orde brengen van de basis en zorgen voor een efficiency- en kwaliteitsverbetering. Informatiebeveiliging is een onderwerp dat steeds meer aandacht vraagt, middels instrumenten als MFA wordt beveiliging van applicaties geïntensiveerd. 1.4 Inkoop. De Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement staat in 2021 klaar voor de organisatie en het bestuur. De focus ligt op het borgen van de nieuwe en doorontwikkelde processen uit 2020. In 2020 is geïnvesteerd in o.a. de inkoopstartmelding, het contractmanagement, het Inkoop & Aanbestedingsbeleid, de spend-analyse en nieuwe modeldocumenten. De voorgenoemde inspanningen zijn gericht op het verkrijgen van meer grip, inzicht en efficiëntie in processen. Hierdoor ontstaat er een aanzienlijke toename op de capaciteit van onze vakgroep. We volgen de nieuwe processen nauwgezet en voorzien, daar waar nodig, in aanpassingen. De nieuwe processen zijn een middel om steeds meer in control te komen. *Contractbeheer en contractmanagement:* De inventarisatie van alle inkoopcontracten is zo goed als afgerond. 2021 zal in het teken staan van het actueel houden van het contractbeheersysteem, en trainen/aansturen van contractmanagers en contractbeheerders met als doel meer grip verkrijgen op onze uitgaven, optimale uitnutting van contracten en verdere professionalisering van de (interne) klant-leveranciersrelaties. Contracteigenaren (budgethouders) worden jaarlijks bijgepraat over de uitgaven middels de spend-analyse waarbij gelet wordt op o.a. nieuwe contracten en rechtmatig inkopen. *Aanbestedingskalender:* We stellen voor 2021 een aanbestedingskalender op. Hierin worden de aanbestedingen opgenomen die vanuit de organisatie bij de Vakgroep Aanbesteden & Contractmanagement gemeld zijn en voortkomen uit aflopende contracten en geplande projecten. *Inkoop startmelding:* In 2020 is de inkoopstartmelding geïmplementeerd. In 2021 worden inkooptrajecten met een startmelding aangekondigd bij de Vakgroep Aanbesteden en Contractmanagement. Door de vroegtijdige signalering kunnen collega's in de organisatie beter en tijdig geadviseerd worden. Daarnaast kan versplinterde inkoop gebundeld worden en waar mogelijk naar bestaande raamovereenkomsten geleid worden. In 2021 wordt dit proces geborgd, ontstaan inzichten en ontstaat vroegtijdige grip op de voorgenomen inkopen. *Accountgerichte/ domeingerichte advisering:* De adviseurs Aanbesteden en adviseurs Contractmanagement werken verder aan integratie/ de relatie met clusters en creëren een toepasbare kennis van het betreffende domein, welke van pas komt tijdens aanbestedingen en het uitbrengen van inkoopadviezen. We ondersteunen collega's met nieuwe, vereenvoudigde modeldocumenten middels training en delen best-practices. *Algemene inkoopvoorwaarden:* In het vierde kwartaal van 2020 wordt een start gemaakt met de review en update van de Algemene Inkoopvoorwaarden voor levering en diensten gemeente Bergen op Zoom. Deze dateren van 2013 en dienen geactualiseerd te worden. 1.5 Communicatie. Vooral de eerste twee bestuursopdrachten vanuit het Focusakkoord zijn doorspekt van communicatie. De cultuur tussen raad, college en organisatie is puur communicatie en het verbeteren van de kwaliteit van de organisatie in bestuursopdracht 2 raakt ook sterk aan communicatie. De uitwerking van bestuursopdracht 3 levert ongetwijfeld veel communicatie op. Dat vraagt voor 2021 en volgende jaren veel communicatie-uitvoering. 2021 staat daarentegen ook in het teken van de invoering en uitvoering van de strategische communicatieaanpak die eind 2020 wordt opgesteld. Daarmee ontwikkelt communicatie zich steeds meer van belangrijk uitvoeringsinstrument naar strategisch beleidsniveau.	die nodig zijn in een regieorganisatie belegd. Door het vertrek van een aantal medewerkers heeft de ontwikkeling vertraging opgelopen. Het dashboard is in oktober gereed en de eerste PDCA-gesprekken worden in december gepland. De vakgroep Informatiebeheer volgt tot begin volgend jaar de in company-opleiding de LARM. Echter, het is gebleken dat enkel het volgen van de opleiding de kwaliteit van de dienstverlening onvoldoende verhoogd. Na het afronden van de opleiding zal nog een leantraject gestart worden met deze vakgroep. (1.5) De strategische communicatieplanning (geen kalender) wordt momenteel gevuld en zal helpen om betere keuzes te maken wat, wanneer en hoe gecommuniceerd moet worden.
Financiën	
2.1 Smart geformuleerde doelen voor indicatoren: Voor de indicatoren solvabiliteit, grondexploitatie, exploitatieruimte en belastingcapaciteit stellen we in 2021 smart geformuleerde doelen op. 2.2 Netto schuldquote van 90% in 2026: Het beleid om de schuldquote terug te brengen naar 90% is in de begroting 2019 uitgezet. Dit is aan de hand van een viertal actielijnen gedaan, te weten:	

- Riolering: het terugbrengen van de afschrijvingsduur; - Algemene dienst: niet meer investeren dan afschrijven (€8,5 mln. per jaar door middel van moederkredieten); - Grond: op termijn gronden gaan verkopen die nu nog niet in exploitatie zijn genomen (MVA's) - Panden: het verkopen van verhandelbaar vastgoed (zie ook programma 4) De actielijn algemene dienst valt uiteen in twee onderdelen, te weten niet meer investeren dan afschrijven en een sluitende exploitatie. In het eerste deel wordt voorzien door middel van de moederkredieten. Het tweede deel dient gerealiseerd te worden door de uitwerking van het Focusakkoord. Voor de Begroting 2021-2024 wordt een kerntakendiscussie opgestart voor de onderdelen economie, sport en cultuur. Voor de overige onderdelen van de begroting zal in het eerste halfjaar van 2021 een kerntakendiscussie opgestart worden. 2.3 Weerstandsratio doelstelling 1, ondergrens 0,8: Wij onderschrijven deze doelstelling. Voor de jaarschijf 2021 komen wij onder 0,8 uit. De uitwerking van het Focusakkoord is erop gericht om hier zo snel mogelijk verbetering in te brengen. In het voorstel dat wij voor de raad van december aan u zullen voorleggen zullen wij hierop terugkomen en tevens in de kadernota 2022-2025 zullen wij aangeven welke maatregelen we hebben genomen om de weerstandsratio te verbeteren. 2.4 Systeem van moederkredieten blijft gehandhaafd: Ook dit uitgangspunt onderschrijven wij. Wel stellen wij bij deze begroting voor om het onderdeel onderwijshuisvesting uit de moederkredieten te halen. Dit vanwege het feit dat onderwijshuisvesting een wettelijke taak is en wij met de basisscholen werken om tot doordecentralisatie te komen. De verplichtingen die wij m.b.t. onderwijshuisvesting hebben zullen op basis van het beleidsarm IHP als het beleidsrijk IHP niet passen binnen het geheel van de moederkredieten van €8,5 miljoen. 2.5 Gronden en gemeentelijk vastgoed worden zoveel als mogelijk versneld verkocht of afgestoten. Op dit moment wordt nieuw beleid opgesteld voor het verhandelbaar vastgoed. Uitwerking daarvan kan vanaf 2021 plaatsvinden. 2.6 In 2020 is gestart met een project om de verbonden partijen (aangevuld met subsidierelaties en overige vormen van samenwerking) door te lichten. In 2021 zullen de resultaten van deze doorlichting beschikbaar komen. De doorlichting heeft onder andere betrekking op de volgende aspecten: governance, financiële positie, doelmatigheid/doeltreffendheid, voorwaarden voor beëindiging etc. De doorlichting heeft tot doel waar dat opportuun is te komen tot bezuinigingen.	

Financiële bijstellingen

Rijksbijdrage – Algemene uitkering en Uitkering deelfonds Sociaal Domein (saldo meicirculaire) **Structureel voordeel € 824.000**

Uit de meicirculaire is gebleken dat we extra gelden ontvangen van het Rijk. Het gaat om € 4.144.000. Hiervan heeft € 3.320.000 betrekking op taakmutaties, waaronder compensatie vanwege corona. De budgetten van deze taken zijn aangepast naar de gewijzigde rijksbijdrage. Deze wijzigingen zijn budgettair neutraal verwerkt (zie de budgettair neutrale mutaties in de programma's 1 t/m 4). Per saldo neemt de algemene uitkering dus toe met € 824.000.

Hogere opbrengst OZB **Incidenteel voordeel € 784.000/ Structureel voordeel € 405.000**

De opbrengst OZB neemt structureel toe met € 405.000, dit komt door een toename bij de niet-woningen. Door een toename van nieuwe panden (bedrijventerrein Oude Molen) en minder leegstand neemt de opbrengst toe. Daarnaast zijn in 2021 aanvullende aanslagen opgelegd voor de jaren 2019 en 2020. Het betreffen hier ook aanslagen voor niet-woningen. Deze aanvullende aanslagen leveren een eenmalig voordeel op van € 379.000.

Kosten onderhoud **Incidenteel voordeel € 60.000**

Vanwege lagere kosten dagelijks onderhoud aan de panden Jacob Obrechtlaan 4 en Peter Vineloolaan 4 kunnen de onderhoudsposten worden bijgesteld. Dit levert een incidenteel voordeel op van € 60.000.

Budget ruimtevrager naar 2022 **Overheveling van budget naar 2022**

Vanwege de uitvoering van de volgende zaken in 2022 wordt er € 127.000 overgeheveld van 2021 naar 2022: a) Procesoptimalisatie regieorganisatie (implementatie USM), b) Implementatie architectuurstandaarden en -taal (TOGAF en Archimate), c) Implementatie van Lean binnen de vakgroep informatiebeheer, d) Programma informatiehuishouding op orde, e) Vervolgtraject Lean.

Resterende mutaties (minder dan € 50.000) **Incidenteel nadeel € 132.000/ Structureel nadeel € 3.000**

- Aanpassing dividenden Saver, Enexis, BNG: Incidenteel nadeel € 40.000.
- Advieskosten Ondernemingsraad: Incidenteel nadeel € 37.000.
- Correctie perceptiekosten i.v.m. niet heffen hondenbelasting: Incidenteel nadeel € 32.000 (Verdeeld over Programma 4 (€ 10.000) en Programma 5 (€ 22.000)).
- Inhuur en advies voor boekenonderzoek Belastingdienst: Incidenteel nadeel € 30.000.
- Geannuleerde abonnementen: Incidenteel voordeel € 10.000.
- Lagere bijdrage BWB: Incidenteel voordeel € 8.000 (Verdeeld over Programma 4 (€ 2.000) en Programma 5 (€ 6.000)).
- Opmaak van de Begroting 2021: Incidenteel nadeel € 8.000.
- Extra kosten softwarepakket: Structureel nadeel € 3.000.

Budgettair neutrale mutaties

- *Sport - SPUK 2021:* De rijksbijdrage SPUK (€ 539.000) wordt overgeheveld van Algemene dekkingsmiddelen in Programma 5 naar Programma 3 (Vrijetijdseconomie).
- *Bijdrage aan de Zuiderwaterlinie*: Ten behoeve van de bijdrage wordt € 15.000 overgeheveld van Programma 5 naar Programma 3.
- O*ndertiteling van de raadsvergaderingen:* Overhevelen van het budget van Programma 5 naar Programma 1.
- *Budget Zorgdomein:* Overhevelen van het budget van Programma 2 naar Programma 5.
- *Samen prioriteren:* Het budget voor samen prioriteren van € 50.000 wordt gevormd in Programma 5 uit budgetten van Programma 4.

Personeelslasten

De personele bezuiniging van € 3 miljoen zal voor 2021 worden gerealiseerd. Een gedeelte hiervan door incidentele voor- en tegenvallers. Het blijft een lastige opgave om op personeel te bezuinigen in samenhang met de noodzakelijke kwaliteitsverbetering. Ondanks de bezuinigingen moet onze gemeente in staat blijven om kwaliteit te kunnen blijven leveren. Dit betekent dat de ingezette bezuiniging op bijvoorbeeld het budget vervanging bij langdurig zieken en het mobiliteitsbudget een zwaardere wissel trekt dan gehoopt. Door onder andere de druk op de organisatie en het thuiswerken zien we dat het ziekteverzuim nagenoeg gelijk is, maar dat er veel langdurig zieken zijn en veel minder kortdurend zieken. De langdurig zieken worden daarbij vaker vervangen, waardoor we € 150.000 meer hebben uitgegeven dan begroot. Dit geldt ook voor de uitgaven van mobiliteitsvraagstukken (hogere werkdruk leidt sneller tot mobiliteit), waardoor we ook daar meerkosten van € 150.000 hebben gemaakt.

Van de personele bezuinigingsopgave van € 3 miljoen voor 2021 is op dit moment € 2,3 miljoen structureel gerealiseerd. We verwachten dat we het resterende bedrag kunnen realiseren door incidentele voordelen in de personeelsbegroting. Op dit moment zijn de personeelskosten namelijk € 1,1 miljoen lager dan begroot. Dit kent een aantal oorzaken, onder andere de beperkte openstelling (gedurende 2021 als gevolg van de coronamaatregelen) van de voorzieningen het Markiezenhof en de Maagd waardoor minder personeel is

ingehuurd dan wel vervangen, het hoge verloop van personeel waarbij specialistische functies moeizaam kunnen worden ingevuld en waardoor vacatureruimtes langer openstaan.

In dit 2e Concernbericht zijn een aantal personeelsmutaties verwerkt. Deze raken meerdere programma's, maar zijn budgettair neutraal en beïnvloeden dus niet het resultaat. De mutatie volgend uit het collegebesluit 'Verlenging interim gemeentesecretaris en overeenkomst directeur financiën en bedrijfsvoering' is ook verwerkt in dit 2e Concernbericht. Het saldo van deze mutatie wordt verrekend met het voordeel uit de salariskosten.

Storting in voorziening voor wachtgeldverplichtingen **Incidenteel nadeel € 719.000**
Bij de jaarrekening 2020 is voor het eerst een voorziening gevormd voor toekomstige WW-verplichtingen die haar oorsprong vinden in het betreffende boekjaar. In 2021 zijn er een aantal personele mutaties geweest waardoor de gemeente verplicht is de WW-verplichting in te schatten en toe te voegen aan de voorziening. Deze personele ontwikkelingen liepen van vóór de personeel taakstelling en zijn daarmee niet ten laste van het frictiekostenbudget gebracht. Deze nadelen zijn verdeeld over meerdere programma's. Bij de inschatting van de hoogte van de toekomstige verplichting is vooralsnog uitgegaan van de maximale looptijd van de WW-verplichting (worst-case-scenario).

Corona effecten

Compensatie inkomstenderving vanwege corona (2020) **Incidenteel voordeel € 916.000**
Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben we een berekening ontvangen voor te verwachten compensatie vanuit het Rijk vanwege inkomstenderving door corona in 2020. Voor parkeerbelasting is de verwachting dat we het nadeel van € 372.000 nog gecompenseerd gaan krijgen (onderdeel van Groep 1). Voor Groep 2 (Marktgelden, Havengelden, Leges burgerzaken, Leges wonen bouwen) is de verwachte compensatie € 504.000 en voor Groep 3 (Evenementenleges) gaat het om € 40.000. Deze bedragen zorgen voor een incidenteel voordeel in 2021 van € 916.000. Dit is ter compensatie van opgenomen nadelen in de jaarrekening 2020.

Leges burgerzaken (2021) **Structureel nadeel € 320.000**
De leges op reisdocumenten voor niet-ingezetenen vallen in 2021 lager uit dan begroot. Het aantal loketten voor niet-ingezetenen is afgenomen, waarbij het benodigde personeel al in eerdere begrotingen is teruggebracht. Echter, de verwachte legesopbrengsten zijn hier niet op aangepast. In 2021 speelden ook de coronamaatregelen uit het eerste half jaar een rol in de tegenvallende legesopbrengsten. Per saldo wordt € 370.000 minder aan leges ontvangen dan begroot.

Doordat er minder reisdocumenten niet-ingezetenen zijn verstrekt vallen de afdrachten aan het Rijk (lasten) hieromtrent ook lager uit dan begroot. In totaal wordt € 50.000 minder afgedragen dan oorspronkelijk begroot. Het structurele effect van de gewijzigde loketten niet-ingezetenen wordt meegenomen in de meerjarenbegroting 2022.

Verkiezingen (2021) **Incidenteel voordeel € 100.000**
In 2020 en 2021 zijn middelen ontvangen van het Rijk ter compensatie van de coronamaatregelen rondom de Tweede Kamerverkiezingen. De extra kosten zijn € 100.000 lager uitgevallen dan de ontvangen extra middelen.

Resterende mutaties (minder dan € 50.000) **Incidenteel voordeel € 10.000**

- Niet doorgaan van evenementen wegens corona (2021): Incidenteel voordeel € 10.000.

2.6 Programma 6 Duurzaamheid

Doelstellingen en activiteiten voor 2021

Doelstellingen en activiteiten 2021	Toelichtingen op afwijkingen van de doelstellingen en activiteiten in 2021.
1. Klimaatbestendige gemeente. 1.1 Klimaatadaptatie (Omgaan met extreem weer). Het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) heeft als doel het klimaatbestendig en waterrobuust maken van de leefomgeving te versnellen en de vrijblijvendheid in de aanpak terug te dringen. In 2050 dient de transitie naar een klimaatbestendige en waterrobuuste ruimtelijke inrichting gereed te zijn. Dit door de gevolgen van overstromingen, droogte, hitte en wateroverlast zo veel mogelijk te beperken. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben hiervoor in 2020 klimaatbestendig en waterrobuust handelen vastgelegd in hun beleid. Een integraal plan van aanpak klimaatadaptatie leveren we op: het voeren van de klimaatdialoog en opstellen van de uitvoeringsagenda 2021. We geven ruimte aan lokale ondernemers die hun omgeving nog groener, mooier en duurzamer willen maken. De gemeente regelt zogenaamde lokale energie- en klimaattafels voor industrie. Maar ook koplopers worden in 2020 weer met een Groene Pluim gewaardeerd. *Communicatie participatie klimaatadaptatie:* Samenwerking met Natuurpodium Brabants Wal blijft intensief. Ook door middel van online-communicatie zoals website Duurzaam Bergen op Zoom informeren we inwoners. Operatie Steenbreek wordt voortgezet in 2021. 1.2 Klimaatmitigatie (Energietransitie). Op 28 juni 2019 werd het Klimaatakkoord gepresenteerd. Dit is een pakket aan maatregelen waarmee het politieke reductiedoel van 49% minder CO2 uitstoot ten opzichte van 1990 in 2030 wordt gerealiseerd. Er wordt van de gemeente een regierol verwacht dat in ieder geval oplevert een zorgvuldig en integraal besluit over het concept RES-aanbod in juni 2020. RES-aanbod is een regionale invulling van het op te stellen vermogen in MW voor hernieuwbare energie op land en de betekenis hiervan voor de elektriciteitsinfrastructuur. Hierbij wordt rekening gehouden met ruimtelijke kwaliteit, regio specifieke kansen, maatschappelijk draagvlak en de afweging met andere (ruimtelijke) belangen. De raad heeft in 2020 ingestemd met de concept RES. Er zijn vijf deelopgaves benoemd die we nu verder als gemeente gaan uitwerken. De deelopgaves zijn: Windenergie (buitengebied); Zonneparken (buitengebied); Zon op bedrijfsdaken; Besparingen; en Warmtenetten. *Communicatie energietransitie:* Er is heel veel behoefte aan informatie over de Energietransitie. De gemeente gaat in de wijken in gesprek met inwoners. De gemeente faciliteert in het regionale energieloket voor informatie over duurzaam wonen of het starten van verduurzaming door het doen van een HuisScan en bezoek van een energieambassadeur. In 2021 zetten we de concrete acties als collectieve inkoopacties gericht op verduurzaming woningen.	
2. Duurzame gemeente. 2.1 Het aantrekken van bio-based georiënteerde bedrijven geschiedt in nauwe samenwerking met de Green Chemistry Campus (GCC) waar de gemeente samen met de provincie Noord-Brabant en REWIN medeaandeelhouder in is. Daarnaast wordt via de uitvoering van de gemeentelijke Stimuleringsregeling Biobased Economy-Green Chemistry Campus, naast het bevorderen van onderzoek en productontwikkeling, de vestiging van bio-based georiënteerde bedrijven gestimuleerd. 2.2 Er wordt binnen de organisatie regie gevoerd op versterking van biodiversiteit en samen met de partners inspanningen verricht in het natuurnetwerk en de ecologische verbindingszones. 2.3 Via de OMWB vergunnen we bedrijven en toetsen op duurzaamheidsvoorschriften. Nieuwbouw wordt getoetst aan de doelstellingen zoals opgenomen in de Woonvisie.	(2.1) Uitvoering Stimuleringsregeling: zie Programma 3.

Financiële bijstellingen

Budgettair neutrale mutaties

- *Milieuzorg, duurzaamheid:* In 2021 hebben we een subsidie van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland ontvangen van € 465.000 inzake de Regeling Reductie energieverbruik woningen. Dit project loopt van 1 april 2021 tot en met 30 juni 2022. Voor dit jaar verwachten we hiervan € 65.000 te gaan benutten en in 2022 € 400.000. Vanwege Europese aanbesteding (na 1 april 2021), valt het zwaartepunt van de kosten in 2022.

Budget warmtetransitie naar 2022 **Overheveling van budget naar 2022**

De gelden voor de warmtetransitie worden naar verwachting niet volledig uitgegeven in 2021 en worden daarom overgeheveld naar 2022. Het gaat om een bedrag van € 211.000. Het totale budget was € 250.000 in 2020 voor de warmtetransitie. Bij de jaarrekening 2020 is er € 241.000 overgeheveld naar 2021. Hiervan wordt nu dus gevraagd om € 211.000 weer over te hevelen naar 2022.

3 Moederkredieten

Sinds 2019 wordt gewerkt met moederkredieten. Daarbij is afgesproken dat de Gemeenteraad het uitvoeringsplan voor het eerste jaar van de begroting vaststelt en kennisneemt van het uitvoeringsplan voor de latere jaren. Bij de Concernberichten worden de kredieten die conform het uitvoeringsplan beschikbaar zijn gesteld dan geformaliseerd door de Gemeenteraad. Dit betreft een administratief technische handeling en betreft geen heroverwegingsmoment.

Wanneer afronding van het project niet in 2021 plaatsvindt, wordt ook direct het budget voor 2022 en 2023 beschikbaar gesteld, omdat een project halverwege niet meer gestopt kan worden. Dit wordt nu o.a. voor het project Reconstructie Antwerpsestraatweg Noord van Olympialaan voorgesteld (Openbare Ruimte G – J en Riolering B). In totaal wordt voor dit project gevraagd om een bedrag van € 4.551.095 beschikbaar te stellen; € 600.000 in 2021, € 2.746.095 in 2022 en € 1.205.000 in 2023.

Verder wordt gevraagd om voor diverse investeringen in 2021 € 9.520.575 beschikbaar te stellen en in 2022 € 2.318.096. Het betreffen de kredieten in de tabel op de volgende bladzijde:

Beschikbaar gestelde kredieten nog te formaliseren		2021		2022		2023
Bedrijfsvoering en Bedrijfsmiddelen						
A) Telefonieplatform	€	95.000				
B) Invoering iBrondocumenten	€	28.000				
C) Geluidsinstallatie raadszaal	€	150.000				
D) Vervanging maaimachines sportparken	€	47.500				
E) Vervanging tractor en reinigingsmachine	€	80.500				
F) Vervanging tractor maaiploeg noord	€	40.000				
G) Vervanging tractor maaiploeg mechanisatie	€	54.000				
H) Vervanging auto 7-VGT-96	€	35.000				
I) Vervanging auto VG-108-K	€	35.000				
J) Transitie ICT naar marktpartij	€	1.248.000				
Vastgoed						
A) Bedrijventerrein de Linie	€	100.000	€	400.000		
Openbare Ruimte						
A) Reconstructie Heenweg	€	275.000				
B) Openbare verlichting Heenweg	€	3.885				
C) Reconstructie oeverbeschoeiing Oude Vissershaven	€	135.000				
D) Reconstructie Vestinggronden Noord groen			€	29.750		
E) Reconstructie Vestinggronden Noord OV			€	44.685		
F) Reconstructie Vestinggronden Noord wegen	€	180.000	€	120.000		
G) Reconstr. Antwerpsestraatweg noord van spoor groen			€	86.800		
H) Reconstr. Antwerpsestraatweg noord van spoor OV			€	92.400		
I) Reconstr. Antwerpsestraatweg noord van spoor wegen	€	250.000	€	1.016.000	€	540.000
J) Reconstr. Antwerpsestraatweg noord van spoor VRI			€	400.000		
K) Reconstructie Zuidzijde Zoom groen			€	50.000		
L) Reconstructie Zuidzijde Zoom OV	€	60.000	€	40.018		
M) Reconstructie Zuidzijde Zoom wegen	€	456.000	€	304.000		
N) Reconstructie oeverbeschoeiing Cromvliet CVT	€	335.000	€	355.000		
O) Reconstructie park De Beek groen	€	79.000				
P) Weg Gageldonk West	€	296.271				
Q) Openbare Verlichting Gageldonk West	€	23.825				
R) Weg Scheldebalkon	€	241.835				
S) Openbare Verlichting Scheldebalkon	€	28.900				
T) Project Waterlinie (LvA)	€	350.000				
IHP						
A) Uitbreiding El Feth	€	2.089.563	€	522.391		
B) Integraal KindCentrum	€	310.728				
Riolering						
A) Reconstructie Vestinggronden Noord	€	225.000	€	183.252		
B) Reconstr. Antwerpsestraatweg noord van spoor	€	350.000	€	1.150.895	€	665.000
C) Reconstructie Zuidzijde Zoom	€	404.000	€	269.000		
D) Gageldonk West	€	1.641.302				
E) Scheldebalkon	€	472.266				
Totaal	**€**	**10.120.575**	**€**	**5.064.191**	**€**	**1.205.000**

De bovenstaande investeringen zijn opgenomen in het Uitvoeringsplan 2021-2024 met uitzondering van de volgende 2 investeringen:

1. Transitie ICT naar Marktpartij voor € 1.248.000. In 2021 wordt de volledige ICT-infrastructuur qua techniek vernieuwd. Het gaat dan om onder andere het serverpark, maar ook alle apparatuur voor de (draadloze) verbindingen. De kosten hiervan worden dan in 2021 gemaakt waarbij afronding van het project begin 2022 zal zijn.

Deze investering was niet opgenomen in het uitvoeringsplan 2021. Wij stellen voor het krediet voor een bedrag van € 442.000 ten laste van de beschikbare ruimte 2021 binnen het moederkrediet bedrijfsvoering te brengen en het overige (€ 806.000) ten laste van de doorgeschoven ruimte 2020. Bij brief (U21-008700) bent u hierover reeds geïnformeerd.

2. Het Project Waterlinie (onderdeel van Landschappen van Allure) is een nieuw krediet en benodigd voor afronding van dit project. Wanneer het project niet volledig wordt afgerond, is er het risico dat wij als Gemeente Bergen op Zoom gekort worden op de subsidie. Het fietspad in het Halstersch Laag, de aanleg van waterspelen bij de Waterschans en het afronden van de buitengracht van Fort de Roovere brengen kosten met zich mee van € 350.000. Voorgesteld wordt deze te financieren vanuit het moederkrediet Openbare Ruimte 2021. Dit is conform de raadsbrief met referentie U21-009597.

Hiernaast wordt voorgesteld het bestaande krediet De Biezenhof uitbreiding op te hogen met € 122.000. Bij de aanvraag van het krediet in 2020 (voor uitbreiding van De Biezenhof met 2 lokalen, in het kader van oplossen van knelpunten schoolgebouwen) is abusievelijk geen rekening gehouden met de kosten voor het verwijderen van de noodlokalen.

Na het beschikbaar stellen van de kredieten, geeft de uitnutting van het uitvoeringsplan 2021-2024 het op de volgende bladzijde opgenomen overzicht. De bedragen vanaf 2022 worden herzien in de Begroting 2022-2025, vandaar dat die niet overeen komen met het Uitvoeringsplan 2022-2025.

Uitvoeringsplan 2021 - 2024

TOTAAL	2021	2022	2023	2024
Moederkrediet Bedrijfsvoering/vastgoed/ openbare ruimte				
Beschikbaar gesteld in 2021				
Bedrijfsvoering/-middelen	1.944.000	0		
Vastgoed	275.000	400.000		
Openbare Ruimte	4.973.500	3.623.953	540.000	0
Uitvoeringsplan 2021-2024		8.778.197	6.306.400	7.405.200
TOTAAL	**7.192.500**	**12.802.150**	**6.846.400**	**7.405.200**
Moederkrediet Bedrijfsvoering/Vastgoed/				
Openbare ruimte	7.500.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000
Ruimte 2020	4.267.300			
Ruimte 2021	**4.574.800**			
Bijstelling onder-/overschrijding		5.302.150	-653.600	-94.800
Moederkrediet Riolering				
Totaal beschikbaar gesteld	5.391.800	2.578.374	665.000	0
Uitvoeringsplan 2021-2024		5.556.576	5.997.285	4.160.195
Totaal	**5.391.800**	**8.134.950**	**6.662.285**	**4.160.195**
Moederkrediet riolering	6.300.000	6.300.000	6.300.000	6.300.000
Ruimte 2020	950.000			
Ruimte 2021	**1.858.200**			
Bijstelling onder-/overschrijding		-1.834.950	-362.285	2.139.805
Moederkrediet IHP				
Totaal beschikbaar gesteld	2.400.300	522.391	0	0
Uitvoeringsplan 2021-2024		1.584.780	2.600.041	506.780
Totaal	**2.400.300**	**2.107.171**	**2.600.041**	**506.780**
Moederkrediet riolering	2.700.600	2.107.171	2.600.041	506.780
Ruimte 2021	**300.300**			
Bijstelling onder-/overschrijding		**0**	**0**	**0**

4 Recapitulatie

Onderstaande Tabel 1 geeft de wijzigingen aan welke leiden tot het saldo van € 2.461.000 in het 2e Concernbericht 2021. Hierin zijn de mutaties in verband met corona lichtgeel gearceerd. De mutaties naar aanleiding van de gewijzigde Rijksbijdrage/ Algemene uitkering (AU) leveren een saldo op van € +824.000. Deze zijn in Tabel 2 uitgesplitst, het saldo is opgenomen in de eerste tabel in Programma 5.

Naast de mutaties met saldo zijn er ook mutaties die budgettair neutraal zijn. Het saldo van deze wijzigingen voor de begroting 2021 is 0. Deze zijn daarom niet opgenomen in de tabellen in deze recapitulatie, maar wel in de totale begrotingswijziging van het 2e Concernbericht 2021.

Tabel 1: Mutaties met saldo

Mutaties met saldo		
Programma	**Onderwerp**	**2021**
1	Verhogen pensioenvoorziening gewezen wethouders	-124.000
	Budget voor regionale Investeringsagenda en Regionale Verstedelijkingsstrategie	-75.000
	Meerkosten voor de accountant i.v.m. de controle van de jaarrekening 2020	-53.000
	Storting in de voorziening wachtgeld	-93.000
2	Participatietrajecten (deel a)	600.000
	Niet vrij toegankelijke zorg Jeugd	400.000
	Jeugdhulp/ Gecertificeerde instellingen	-245.000
	Wet Inburgering	135.000
	Algemene bijstand/ BUIG	-112.000
	Algemene voorzieningen WMO	106.000
	Misbruik sociale voorzieningen - Fraudebestrijding (3e uitwerking FA)	-70.000
	Minimabeleid	66.000
	Saldo mutaties kleiner dan €50.000	43.000
	Tozo (Corona effect 2020)	797.000
	Bijstelling TONK (Corona effect 2021)	119.000
	Uitvoeringskosten participatie; lagere meerkosten (Corona effect 2021)	50.000
3	Voortgezet onderwijs/ Huisvesting	-272.000
	Toerisme	102.000
	Verplichtingen business case cultuur	-97.000
	Cultuurstimulering (a)	77.000
	West-Brabants Archief	63.000
	Amateurkunst	52.000
	Vastgoedaccount Vastgoed algemeen (verkoop panden, deel P3)	-116.000
	Saldo mutaties kleiner dan €50.000	98.000
	Storting in de voorziening wachtgeld	-56.000
	Sport - Compensatie Zwembaden SPUKIJZ (Corona effect 2020)	143.000
	Compensatie TVS Sport (Corona effect 2020)	25.000
	Lagere opbrengst marktgelden (Corona effect 2021)	-9.000
4	Volkshuisvesting/ beheer woonwagens	575.000
	Project Waterlinie (Landschappen van Allure)	-464.000
	Omgevingsvergunningen leges, meer opbrengsten	200.000
	Vastgoedaccount Parkeren	-80.000
	Mutatie DAB-lab	79.000

	Milieuzorg - OMWB, meerkosten	-55.000
	Vastgoedaccount Vastgoed Algemeen (huur-/uitvoeringskosten)	-164.000
	Vastgoedaccount Vastgoed algemeen (verkoop panden, deel P4)	-60.000
	Saldo mutaties kleiner dan €50.000	4.000
	Opbrengst parkeerbelasting (Corona effect 2021)	-750.000
	Bijgestelde verwachting OZB-inkomsten 2021	405.000
	Bijstelling OZB i.v.m. aanvullende opgelegde aanslagen voor de jaren 2019 en 2020	379.000
	Vastgoedaccount Middelen/ facilitair	60.000
	Saldo mutaties kleiner dan €50.000	-124.000
	Mutatie inhuur a.i. gemeentesecretaris en directeur financiën & bedrijfsvoering	-58.000
5	Storting in de voorziening wachtgeld	-570.000
	Saldo n.a.v. gewijzigde Rijksbijdrage / Algemene uitkering*	824.000
	Compensatie inkomstenderving 2020 (Corona effect 2020)	916.000
	Bijstelling van de leges burgerzaken (Corona effect 2021)	-320.000
	Voordeel op de coronacompensatie voor de verkiezingen (Corona effect 2021)	100.000
	Voordeel i.v.m. niet doorgang vinden van evenementen door corona (Corona effect 2021)	10.000
	Totaalsaldo 2e Concernbericht 2021	**2.461.000**

Tabel 2: Onderliggende mutaties saldo n.a.v. de gewijzigde Rijksbijdrage/ Algemene uitkering (AU)

*Saldo n.a.v. de gewijzigde Rijksbijdrage / Algemene uitkering (AU): Onderliggende mutaties		
Programma	**Onderwerp**	**2021**
1	Extra budget voor handhaving (Meicirculaire)	-5.000
2	Niet vrij toegankelijke zorg Jeugd (AU)	-1.762.000
2	Aanpassing van het budget voor beschermd wonen (Meicirculaire)	-193.000
2	Participatie (Meicirculaire, AU)	-110.000
2	Begeleiding van statushouders	-102.000
2	Maatschappelijke opvang en GGZ	-94.000
2	Loketvoorziening Jeugd (AU)	-41.000
2	Extra budget voor de Wet Gemeentelijke Antidiscriminatie-voorzieningen	-27.000
2	Gezondheidszorg algemeen (AU)	-16.000
2	TONK (Corona, AU)	-269.000
2	Jeugd algemeen (Corona, AU)	-229.000
2	Extra begeleidings- en ondersteuningskosten inwoners met een beperking (Corona, AU)	-172.000
2	Flankerende voorzieningen voor ouderen (Corona, AU)	-154.000
2	Participatietrajecten (deel b; Corona, AU)	-20.000
2	Maatschappelijke opvang (Corona, ingeschatte compensatie in P5)	-1.000.000
3	Voorschoolse voorziening peuters (Corona, AU)	-19.000
4	Meerkosten Afval (Corona, AU)	-108.000
5	Meicirculaire, AU lopend jaar	2.764.000
5	Meicirculaire, AU Jeugd	52.000
5	Meicirculaire, AU BCF	65.000
5	Meicirculaire, AU Coronagelden	971.000
5	Ingeschatte compensatie voor Maatschappelijke Opvang i.v.m. corona (Zie P2)	1.000.000
5	Meicirculaire, Aanpassing van het budget voor beschermd wonen (P2)	193.000
5	Meicirculaire, AU Participatie (P2)	110.000
5	Correctie Algemene uitkering 1e Concernbericht	-10.000
	Saldo mutaties n.a.v. gewijzigde Rijksbijdrage (opgenomen in programma 5)	**824.000**

Coronabijlage

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de ontvangen compensatiemiddelen in 2021 vanwege de coronacrisis. Daarnaast zijn opgenomen de (extra) kosten die wij door corona hebben gemaakt of de inkomsten die we zijn misgelopen. De overgehevelde bedragen uit 2020 zijn ook opgenomen. Er zijn vier categorieën te onderscheiden:

a. Specifieke geldstromen: Gelden die alleen aan een bepaald doel mogen worden besteed (bijvoorbeeld Tozo).
b. Generieke geldstromen (Met nadere aanduiding op de uitgaven): Gelden die via de algemene uitkering zijn ontvangen en waar over de besteding geen verantwoording hoeft te worden afgelegd. Deze gelden zijn wel met een bepaalde aanduiding verstrekt.
c. Generieke geldstromen (Zonder nadere aanduiding op de uitgaven): Gelden die via de algemene uitkering zijn ontvangen en waar over de besteding geen verantwoording hoeft te worden afgelegd. In deze categorie zijn ook posten opgenomen waarop we minder kosten maken vanwege corona.
d. Inkomstenderving: Gelden die van het Rijk zijn ontvangen ter compensatie van gemiste inkomsten. Dit gebeurt op basis van nacalculatie.

Onderstaande tabel geeft per onderwerp het volgende aan in de kolommen:

1. Prog: Het programma waarop het onderwerp betrekking heeft.
2. Omschrijving: Een omschrijving van het effect/ de effecten.
3. Compensatie 2020 (overgehevelde bedragen): Dit zijn de bedragen die bij de jaarrekening 2020 zijn overgeheveld naar 2021. Deze bedragen zijn ook opgenomen in de coronabijlage in de jaarrekening 2020.
4. Compensatie 2021: Dit zijn ontvangen compensaties in 2021 tot nu toe (m.u.v. de septembercirculaire).
5. Lasten of baten (tot 1 september 2021): In deze kolom zijn de baten dan wel lasten opgenomen die tot 1 september van dit jaar zijn ontvangen dan wel uitgegeven.
6. Bijstelling 2021 o.b.v. voortschrijdend inzicht: De opgenomen bijstellingen in 2021 n.a.v. inzichten door ervaringen gedurende dit jaar.
7. Saldo per 1 september 2021: In deze kolom is het saldo weergegeven per 1 september.
8. *Prognose saldo eind 2021*: Dit is een inschatting van het saldo aan het einde van dit jaar. De jaarrekening 2021 kan hier dus van afwijken.

Corona verantwoording 2021							
Cluster "specifieke geldstromen"							
Prog	**Omschrijving**	**Compensatie 2020 (overgehevelde bedragen)**	**Compensatie 2021**	**Lasten (tot 1 september 2021)**	**Bijstelling 2021 o.b.v. voortschrijdend inzicht**	**Saldo per 1 september 2021**	***Prognose saldo eind 2021***
1	**Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving (2021)**	€ -	€ 222.000	€ 182.006	€ -	€ 39.994	€ -
	Het kabinet heeft middelen vrijgemaakt waarmee gemeenten tot 1 oktober 2021 medewerkers kunnen aannemen om de handhavers (BOA's) te ontlasten met hun drukke takenpakket. In het kader van de 'Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving' ontvangt Bergen op Zoom een specifieke uitkering en hiervoor worden extra toezichthouders ingehuurd tot een bedrag van € 200.000.						
2	**Tozo (2020 en 2021)**	€ 797.550	€ 3.675.400	€ 2.686.460	€ -797.550	€ 988.940	€ -
	Het Rijk heeft besloten dat de Tozo eindigt per 1 oktober 2021. Het uitgangspunt in de begroting 2021 blijft het in het 1e concernbericht 2021 opgenomen budget voor de rijksbijdrage (1e concernbericht: De uitgaven en daarmee ook de middelen in het kader van Tozo bedragen naar verwachting € 3.675.400). De bij de jaarrekening 2020 overgehevelde, niet uitgegeven compensatie voor de uitvoeringskosten Tozo van € 797.550 blijkt niet benodigd in 2021. De begrotingswijziging ISD 2021 waarin de extra kosten voor Tozo zijn opgenomen blijkt volledig te kunnen worden gedekt door de extra coronagelden participatie van het Rijk zoals opgenomen is in het 1e concernbericht 2021. Deel 3 van de voorschotten is inmiddels ontvangen. De terugvorderingen van Tozo levensonderhoud leiden mogelijk tot hogere baten op bijzondere bijstand. Echter zal de rijksbijdrage Tozo hier ook op aangepast worden, waarmee het budgettair neutraal zal verlopen.						
2	**TONK (2021)**	€ -	€ 269.000	€ 136.500	€ -119.000	€ 13.500	€ -
	Om huishoudens met een onvermijdbare en plotselinge terugval van hun inkomsten tegemoet te komen in de betaling van noodzakelijke woonkosten heeft het Rijk de TONK opgesteld. Hiervoor geldt het wettelijk kader van de bijzondere bijstand. Ondanks dat er sprake is van een verplichte open eind regeling wordt er middels de vastgestelde gemeentelijke beleidsregels gestuurd op een budgettair neutraal effect van TONK. In de meicirculaire is de rijksbijdrage voor TONK opgenomen van € 269.000. Echter, de verwachte uitgaven TONK worden ingeschat op € 150.000, waarbij de uitvoeringskosten in rekening worden gebracht vanuit de ISD. In de herziene begroting 2021 ISD is dit voorzien. Per saldo in het 2e concernbericht 2021 een bedrag van € 119.000 voordelig. Mogelijk volgt later dit jaar nog een bijdrage vanuit het Rijk voor TONK, waarvan we op dit moment niet kunnen inschatten of daar eenzelfde bedrag aan kosten tegenover zal staan.						

3	**Specifieke uitkering sport corona (2020)**	€ -	€ 75.000	€ 50.189	€ -	€ 24.811	€ -
	Compensatie TVS Sport maart - mei 2020 en 4e kwartaal 2020: Per saldo is er een incidenteel nadeel van € 50.189. Het verschil is vooral te verklaren door de binnensport, hier hebben verenigingen op grote schaal geannuleerd waardoor ze niet meer in aanmerking komen voor kwijtschelding. Hierdoor is de compensatie niet gerechtvaardigd en mag dit bedrag niet worden meegenomen in de aanvraag. De regeling is in de volgende kwartalen hierop aangepast door het Rijk. Gereserveerde uren komen daardoor vanaf het vierde kwartaal voor compensatie in aanmerking. Voor het vierde kwartaal TVS 2020 betreft de voorlopige toekenning vanuit het rijk een bedrag van € 154.900. Voorzichtigheidshalve wordt hiervan een incidenteel bedrag van € 75.000 opgenomen voor gederfde huurinkomsten over het vierde kwartaal van 2020. Mogelijk zijn er verenigingen die op grote schaal geannuleerd hebben, waardoor compensatie niet gerechtvaardigd is. In de aanvraag is geen rekening gehouden met annuleringen vanuit de verenigingen. Per saldo dus een incidenteel voordeel van € 24.811. In 2021 hebben wij voor twee kwartalen een aanvraag gedaan. Voor TVS-Q1 een aanvraag van € 180.800 en TVS-Q2 een bedrag van € 145.600. Deze bedragen lopen in de pas met de begroting en zorgen dus niet voor een (bijzondere) financiële afwijking. Verengingen hebben voor gebruik van de accommodaties facturen ontvangen. Mochten zij in aanmerking komen voor kwijtschelding dan vindt verrekening plaats.		Bedrag heeft betrekking op Q4 2020	Bedrag heeft betrekking op maart - mei 2020			
3	**Compensatie zwembaden - SPUKIJZ (2020)**	€ -	€ 994.483	€ 789.563	€ -142.749	€ 62.171	€ -
	De gemeente heeft gebruik gemaakt van de compensatieregeling voor zwembaden (SPUK-IJZ). Hiervoor heeft zij een tegemoetkoming ontvangen van € 994.483. Deze bijdrage is ontvangen in verband met corona en dient als dekking van de exploitatietekorten. In het 1e concernbericht 2020 zijn de maanden maart en april 2020 voor de zwembaden kwijtgescholden. In de aanvraag voor compensatie zijn deze maanden alsnog meegenomen, aangezien de zwembaden vanaf maart de deuren gesloten moesten houden. Door het bestaan van deze regeling konden wij terugkomen op ons besluit om de huur over maart en april 2020 kwijt te schelden; deze zijn alsnog geïnd. Doordat wij hier in de jaarrekening 2020 geen rekening mee hebben gehouden (regeling was toen niet bekend) levert dat een incidenteel voordeel op in 2021 van € 142.749. Er vindt nog een definitieve afrekening plaats over de compensatieregeling. Het saldo van € 62.171 is een bedrag wat nog moet worden doorbetaald aan het zwembad. Eventuele te veel ontvangen bedragen moeten worden terugbetaald aan het Rijk. Verantwoording vindt plaats bij de SiSa 2022.		Bedrag heeft betrekking op 2020	Terugbetalingen huur 8 a 9 maanden 2020 aan zwembaden	Bijstelling: voordeel op ontvangen compensatie voor 2020. Vorig jaar is een nadeel opgenomen (bedragen waren oninbaar verklaard). In 2021 is er alsnog compensatie ontvangen		Eventuele overschotten moeten worden terugbetaald aan het Rijk
3	**Cultuurbedrijf (theater de Maagd) (2020 en 2021)**	€ -	€ 51.500	€ -	€ -	€ 51.500	€ -
	In 2021 is een subsidie vanuit de Provincie toegekend voor theater de Maagd van € 51.500 ter compensatie voor de geleden tekorten in 2020 en 2021. Een deel van dit tekort is vorig jaar meegenomen in de jaarrekening 2020. Bij de jaarrekening 2021 zal een eventueel tekort opnieuw verrekend worden met deze subsidie.						
	Totaal specifieke geldstromen	**€ 797.550**	**€ 5.287.383**	**€ 3.844.718**	**€ -1.059.299**	**€ 1.180.916**	**€ -**

Cluster "generieke geldstromen" (met nadere aanduiding op de uitgaven)							
Prog	**Omschrijving**	**Compensatie 2020 (overgehevelde bedragen)**	**Compensatie 2021**	**Lasten (tot 1 september 2021)**	**Bijstelling 2021 o.b.v. voortschrijdend inzicht**	**Saldo per 1 september 2021**	***Prognose saldo eind 2021***
2	**Jeugd algemeen (2021)** In de meicirculaire ontvangen we € 228.933 coronacompensatie ten behoeve van jongerenwerk, activiteiten, mentale ondersteuning en perspectief jeugd. De middelen van het Rijk worden in de Algemene Uitkering ontvangen.	€ -	€ 228.933	€ 176.247	€ -	€ 52.686	€ -
2	**Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (2021)** *Jaarrekening 2020*: De tweede sluiting van het onderwijs liep door tot in 2021. De verantwoordelijkheid voor het organiseren van de noodopvang lag nu bij de scholen/kinderopvang.	€ -	€ -	€ 4.296	€ -	€ -4.296	€ -
2	**Maatschappelijke opvang (2021)** Vorig jaar is vanuit het Rijk voor de extra coronakosten van maatschappelijke opvang compensatie ontvangen. In de voorjaarsnota van het Rijk zijn in 2021 ook compensatiemiddelen opgenomen. Echter, de verdeling over de gemeenten is nog niet uitgewerkt. Aangegeven wordt dat deze compensatie in de decembercirculaire 2021 volgt. Onze extra coronakosten voor maatschappelijke opvang bedragen in 2021 circa € 1.000.000. Dit bedrag is ook opgenomen als 'nog te ontvangen compensatie'.	€ -	€ 1.000.000 Dit is een inschatting van de te verwachten compensatie en is dus nog niet definitief vastgesteld.	€ 590.862	€ -	€ 409.138	€ -
2	**Buurt en dorpshuizen (2021)** Voor 2021 heeft het Rijk wederom middelen beschikbaar gesteld. In oktober wordt een voorstel vanuit de wijkcentra en ontmoetingsplekken richting de gemeente verwacht hoe om te gaan met deze middelen in 2021. In het derde kwartaal 2021 zijn alle gemeentelijke wijkcentra en twee private/vrijwillige ontmoetingsplekken (Bij Bosshardt, Lepelstraat) weer volledig geopend. Twee andere private wijkcentra zijn vanwege corona definitief (Meilust) of tijdelijk (Bergse Plaat) gestopt. Een derde initiatief (Fort Smakelijk) is om andere redenen gestopt.	€ -	€ 43.834	€ - Voorstel van verdeling beschikbare middelen wijkcentra/ontmoetingsplekken aan het college wordt voorbereid.	€ -	€ 43.834	€ -
2	**Vrijwilligers organisaties (2020 en 2021)** In 2020 hebben een aantal jeugd(vrijwilligers)organisaties verzocht om coronacompensatie voor gederfde inkomsten en extra uitgaven. De aangevraagde compensaties vanuit scouting zijn afgehandeld.	€ 27.020	€ -27.020	€ -	€ -	€ -	€ -
2	**Compensatie quarantaine kosten (2020 en 2021)** Er zijn geen vergoedingen in dit kader betaald. Toen geïnventariseerd werd in hoeverre er bij het corona info punt dit soort vragen/problemen naar voren komt bleek dat niet aan de orde te zijn.	€ 16.814	€ -16.814	€ -	€ -	€ -	€ -
2	**Participatietrajecten (2021)** Vanuit het Rijk ontvangen we eenmalig corona-compensatiemiddelen (€ 19.782) met als doel ondersteuning te bieden aan zelfstandige ondernemers die zich willen heroriënteren.	€ -	€ 19.782	€ -	€ -	€ 19.782	€ -

2	**Mutatie participatie; Re-integratie van bijstandsgerechtigden (2020 en 2021)**	€ 209.548	€ 739.288	€ 440.000	€ -50.000	€ 458.836	€ -
	In het derde pakket van december 2020 zijn middelen beschikbaar gesteld voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Deze zijn in 2020 niet besteed. Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar (€ 482.000). Gemeenten ontvangen deze extra middelen zodat zij de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Als aanvulling hierop ontvangen gemeenten in 2021 een tijdelijk impuls voor re-integratie (€ 257.000) die gemeenten in staat stelt om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Persoonlijk contact is belangrijk om hen vanuit een uitkeringssituatie naar werk te begeleiden. Inmiddels is de gewijzigde begroting ISD 2021 bekend. Hieruit blijkt dat de meerkosten lager zijn waardoor we een voordeel verwachten van € 50.000.						
2	**Gemeentelijk schuldenbeleid (2020 en 2021)**	€ 62.087	€ 126.714	€ -	€ -	€ 188.801	€ -
	Er zijn in 2020 minder aanvragen voor schuldhulpverlening ingediend. We verwachten in 2021 een inhaalslag op dit gebied. Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het kabinet in 2020 en 2021 extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid beschikbaar, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Deze extra middelen stellen gemeenten in staat om hun inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.						
2	**Begeleiding (2021)**	€ -	€ 171.878	€ -	€ -	€ 171.878	€ -
	Dit betreft eenmalige coronacompensatie in de Algemene Uitkering van € 171.878 ten behoeve van extra begeleidings- en ondersteuningskosten voor inwoners met een beperking.						
2	**Flankerende voorzieningen voor ouderen (2021)**	€ -	€ 154.132	€ -	€ -	€ 154.132	€ -
	Vanuit het Rijk wordt een eenmalige coronacompensatie ontvangen ter bestrijding van de eenzaamheid bij ouderen van € 154.132.			Plannen over de uitgaven zijn nog in de maak.			
2	**Gehandicaptenvervoer (2021)**	€ -	€ -	€ 12.216	€ -	€ -12.216	€ -12.216
	Op basis van de eerste kwartalen zien we lagere kosten voor gehandicaptenvervoer mede als gevolg van corona. Echter, hierdoor zijn de inkomsten van de eigen bijdrage ook lager. Onzeker is wat de ontwikkelingen zijn voor het vierde kwartaal in relatie tot versoepelingen van de coronamaatregelen. Zowel de baten als lasten worden met € 150.000 verlaagd. Er is voor ca. € 12.216 aan vaccinatieritten vergoed.						
2	**Bijdrage Wsw (2021)**	€ -	€ -	€ -795.098	€ -795.098	€ -	€ -
	Binnen de GR WVS bestaat de afspraak dat de ontvangen rijksbijdrage wsw 1 op 1 wordt doorgegeven aan de WVS. Zo ook de ontvangen compensatie ten behoeve van de SW-bedrijven uit het 1e en 2e compensatiepakket (onderdeel van de participatie). De compensatiemiddelen die de WVS niet nodig heeft gehad, komen in 2021 middels een lagere gemeentelijke bijdrage in 2021 'terug' naar de deelnemende gemeenten. Bij het 1e concernbericht is aangegeven dat de bijdrage in 2021 € 795.098 lager is.						

3	**Lokale culturele voorzieningen (2020 en 2021)**	€ 464.820	€ 979.423	€ 43.666	€ -	€ 1.400.577	
	Het Rijk heeft gelden beschikbaar gesteld om de gevolgen voor de culturele sector te verzachten. In 2020 is er een bijdrage vanuit deze middelen aan Gebouw-T verstrekt (€ 35.064). Het resterende saldo is overgeheveld naar 2021 (€ 464.820) en in 2021 is daarnaast nog eens € 979.423 ontvangen. In totaal is er dus € 1.479.307 beschikbaar voor 2020 en 2021. Het college en de raad zijn in gesprek hoe dit budget verder uitgegeven wenst te worden.						
3	**Voorschoolse voorziening peuters (2021)**	€ -	€ 19.000	€ 4.296	€ -	€ 14.704	€ -
	In 2021 ontvangen we een eenmalige coronacompensatie van € 19.000 ten behoeve van de voorschoolse voorziening peuters. De middelen van het Rijk worden in de Algemene Uitkering ontvangen.						
4	**Afval (2021)**	€ -	€ 107.836	€ -		€ -	€ -
	Door de coronacrisis hebben we zowel in 2020 als in 2021 extra kosten gemaakt en inkomsten gemist met betrekking tot afvalinzameling. Met name het restafval is, door onder andere het thuiswerken, in hoeveelheid gegroeid. Van het Rijk wordt € 107.836 ontvangen in de Algemene Uitkering op Programma 5. Dit bedrag wordt ook als kosten opgenomen in Programma 4. Het uiteindelijke saldo van het product wordt bij de jaarrekening 2021 verrekend met de voorziening huishoudelijk afval.			De omvang van de extra kosten door de coronacrisis is lastig te bepalen. Eind 2021 zal het saldo duidelijk worden.			
5	**Extra kosten verkiezingen (2021)**	€ 95.334	€ 89.704	€ 58.607	€ -100.000	€ 26.431	€ 26.431
	De extra kosten die gemaakt moeten worden voor de Tweede Kamer verkiezingen in maart 2021 vallen grotendeels in 2021. De kosten die in 2020 zijn gemaakt kunnen voor een groot gedeelte gedekt worden uit het reguliere budget. In 2020 en 2021 zijn middelen ontvangen van het Rijk ter compensatie van de coronamaatregelen rondom de Tweede Kamerverkiezingen. De extra kosten zijn € 100.000 lager uitgevallen dan de ontvangen extra middelen.						
	Totaal generieke geldstromen (met nadere aanduiding op de uitgaven)	**€ 875.623**	**€ 3.636.690**	**€ 535.093**	**€ -945.098**	**€ 2.924.286**	**€ 14.215**

Cluster "generieke geldstromen" (geen nadere aanduiding op de uitgaven)

Prog	Omschrijving	Compensatie 2020 (overgehevelde bedragen)	Compensatie 2021	Lasten (tot 1 september 2021)	Bijstelling 2021 o.b.v. voortschrijdend inzicht	Saldo per 1 september 2021	*Prognose saldo eind 2021*
1	**Digitaal vergaderen gemeenteraad (2021)**	€ -	€ -	€ 7.623	€ -	€ -	€ -
	De kosten voor het systeem om digitaal te kunnen vergaderen bedragen € 7.623 per jaar. Er staat hier budget voor begroot in 2021.					Geen saldo; kosten worden opgevangen binnen het budget	
5	**Niet doorgaan van evenementen (2021)**	€ -	€ -	€ -10.000	€ -10.000	€ -	€ -
	In 2021 hebben we een voordeel op de kosten van € 10.000 vanwege het niet doorgaan van verschillende activiteiten en evenementen vanwege corona.						
5	**Huurkosten leenlaptops (2021)**	€ -	€ -	€ 10.417	€ -	€ -10.417	€ -10.417
	Vanwege de coronamaatregelen hebben we in 2021 voornamelijk thuis moeten werken. Er zijn leenlaptops gehuurd, zodat iedereen deze mogelijkheid had.						

5	**Kantoorbenodigdheden e.d. (2021)** Als gevolg van corona zijn er tot nu toe minder uitgaven geweest op het vlak van papier, kantoorbenodigdheden, onderhoud, en dranken en is er minder gebruik gemaakt van de repro. Op basis van het behaalde voordeel voor 2020 wordt nu een voordeel ingeschat voor 6 maanden.	€ -	€ -	€ -85.000	€ -85.000	€ -	€ -
5	**Uitstel opschalingskorting algemene uitkering 2021** Het kabinet heeft de opschalingskorting opgeschort als algemene tegemoetkoming voor gemeenten in coronakosten. De middelen die hierdoor beschikbaar komen (€ 640.400) zullen worden ingezet ter dekking van kosten/ minder opbrengsten waar geen afzonderlijke compensatie tegenover staat. Bijvoorbeeld minder opbrengsten leges publieksdiensten.	€ -	€ 640.400	€ -	€ -	€ 640.400	€ 640.400
	Totaal generieke geldstromen (geen nadere aanduiding op de uitgaven)	**€ -**	**€ 640.400**	**€ -76.960**	**€ -95.000**	**€ 629.983**	**€ 629.983**

Cluster "inkomstenderving"

Prog	Omschrijving	Compensatie 2020 (overgehevelde bedragen)	Compensatie 2021	Baten (tot 1 september 2021)	Bijstelling 2021 o.b.v. voortschrijdend inzicht	Saldo per 1 september 2021	*Prognose saldo eind 2021*
3 en 4	**Parkeergelden (2020 en 2021)** 2020: De opbrengsten van parkeren zijn in 2020 € 937.400 lager uitgekomen dan begroot. Van het Rijk hebben we over de periode tot en met mei € 565.000 compensatie ontvangen in 2020. Voor de resterende maanden verwachten we het saldo van **€ 372.400** nog gecompenseerd te krijgen. Dit bedrag is in het 2e concernbericht 2021 opgenomen. 2021: Als gevolg van Corona zijn met name in de eerste vier maanden van 2021 de opbrengsten parkeren fors achtergebleven. Voor 2021 schatten we de inkomstenderving opbrengst parkeren als gevolg van corona in op **€ 750.000**.	€ -	€ 372.400	€ -	€ -750.000	€ -	€ -
3 en 5	**Marktgelden (2021)** In 2021 worden mede als gevolg van Corona minder opbrengsten marktgelden verwacht.	€ -	€ -	€ -	€ -9.000	€ -	€ -
5	**Compensatie inkomstenderving 2020** Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben we een berekening ontvangen voor te verwachten compensatie vanuit het Rijk vanwege inkomstenderving door corona in 2020. Voor Groep 2 (Marktgelden, Havengelden, Leges burgerzaken, Leges wonen bouwen) is de verwachte compensatie **€ 504.000**. Deze bedragen zorgen voor een incidenteel voordeel in 2021. Dit is dus ter compensatie van de nadelen in 2020. Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken hebben we een berekening ontvangen voor te verwachten compensatie vanuit het Rijk vanwege inkomstenderving door corona in 2020. Voor Groep 3 (Evenementenleges) is de verwachte compensatie **€ 40.000**. Deze bedragen zorgen voor een incidenteel voordeel in 2021. Dit is dus ter compensatie van de nadelen in 2020.	€ -	€ 544.000	€ -	€ -	€ 544.000	€ - Bedragen zijn ter compensatie van nadelen in de jaarrekening 2020.

4	**Corona test- en vaccinatiestraat (2021)**	€ -	€ -	€ 49.182	€ -	€ -	€ -
	In december 2020 heeft het college ingestemd met de aanleg van de teststraat/ vaccinatiestraat aan de Wattweg. De aanleg van deze teststraat / vaccinatiestraat is voorgefinancierd vanuit de gemeente. De kosten bedroegen€ 201.000. De GDD vergoedt deze kosten. Daarnaast hebben wij van de GGD een bedrag aan huur ontvangen van € 49.182 voor 2021. Medio augustus is de test- en vaccinatiestraat in Bergen op Zoom gesloten.						
5	**Leges burgerzaken (2021)**	€ -	€ -	€ -	€ -320.000	€ -320.000	€ -320.000
	De leges op reisdocumenten voor niet-ingezetenen vallen in 2021 lager uit dan begroot. Het aantal loketten voor niet-ingezetenen is afgenomen, waarbij het benodigde personeel al in eerdere begrotingen is teruggebracht. Echter, de verwachte legesopbrengsten zijn hier niet op aangepast. In 2021 speelden ook de coronamaatregelen uit het eerste half jaar een rol in de tegenvallende legesopbrengsten. Per saldo wordt € 370.000 minder aan leges ontvangen dan begroot. Doordat er minder reisdocumenten niet-ingezetenen zijn verstrekt vallen de afdrachten aan het Rijk (lasten) hieromtrent ook lager uit dan begroot. Overall wordt € 50.000 minder afgedragen dan oorspronkelijk begroot.						
	Totaal inkomstenderving	**€ -**	**€ 916.400**	**€ 49.182**	**€ -1.079.000**	**€ 224.000**	**€ -320.000**
	Totaal corona geldstromen	**€ 1.673.173**	**€ 10.480.873**	**€ 4.352.033**	**€ -3.178.397**	**€ 4.959.185**	**€ 324.198**